

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI	
APIE KOTRYNĄ SIENIETĘ	2
APIE JULIJONĄ NORIDŽIETĘ	3
APIE ŠV. KOTRYNĄ GENUJIETĘ	5
APIE ŠV. JOANĄ ARKIETĘ	7
APIE ŠV. TERESĘ AVILIETĘ	8

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininko kreipimasis dėl visuotinio gyventojų surašymo Lietuvoje	11
--	----

Ganytojo žodis

Apaštališkasis nuncijus arkiv. Luigi Bonazzi Žodis Kaišiadorių katedroje minint Kaišiadorių vyskupo Juozo Matulaičio 75-mečio sukaktį	12
---	----

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	13
Šv. Kazimiero iškilmės	14
Kunigų diena Kaišiadorių vyskupijoje	15
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	16
„Aqua“ susitikimas Marijampolėje	17
Kauno arkivyskupijos 2010 metų pastoracinė ir ekonominė statistika	18
Paskaita apie Gailestingojo Jėzaus paveikslą	19
Pranciškoniškojo jaunimo susitikimas	20

Homilijos

MALONIŲ ŠULINYS III gavėnios sekmadienis (A)	22
TEISMAS AKLIESIEMS IV gavėnios sekmadienis (A)	23

Bažnyčia pasaulyje

Gavėnios žinia kunigams	24
Popiežius apie komunikavimo pokyčius	24

Benediktas XVI

Apie Kotryną Sienietę

2010 m. lapkričio 24 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau kalbėti apie moterį, kuriai Bažnyčios istorijoje teko iškilus vaidmuo. Tai Kotryna Sienietė. Keturioliktasis amžius, kuriame ji gyveno, buvo sunki epocha Bažnyčios gyvenimui ir Italijos bei Europos socialiniam audiniui. Tačiau ir didžiausių sunkumų laikotarpiais Viešpats niekada nenustojo laimines savo tautos ir siuntęs šventų vyrų ir moterų, supurtančių žmonių širdis ir protus ir akinančių juos atsiversti bei atsinaujinti. Kotryna yra viena iš jų, ji ir šiandien mums kalba ir skatina mus drąsiai žengti šventumo keliu, darantis vis tobulesniais Viešpaties mokiniais.

Gimė 1347 m. Sienoje, gausioje šeimoje, mirė savo gimtajame mieste 1380 m. Sulaukusi šešiolikos metų, po vieno regėjimo, kuriame išvydo šv. Dominyką, įstojo į dominikonų trečiojo ordino moterų atšaką, vadinamą *Mantellate*. Likdama šeimoje, dar paauglystėje ji privačiai davė skaistumo įžadą ir atsidėjo maldai, atgailai ir artimo meilės darbams, pirmiausia ligonių pagalbai.

Pasklidus garsui apie jos šventumą, ji ėmėsi intensyvaus dvasinio vadovavimo įvairiems visuomenės sluoksniams – kilmingiesiems ir politikams, menininkams ir žmonėms iš liaudies, pašvęstiesiems asmenims, dvasininkams, įskaitant popiežių Grigalių XI, kuris tuo metu rezidavo Avinjone. Kotryna energingai ir primygtinai ragino jį grįžti į Romą. Daug keliavo skatindama imtis Bažnyčios vidinės reformos ir puoselėti taiką tarp valstybių: dėl šios priežasties garbingasis Jonas Paulius II paskelbė ją Europos globėja, kad senasis žemynas niekada neužmirštų savo krikščioniškųjų šaknų, sudarančių jo kelio pagrindą, ir toliau būtų ženklinamas pamatinių Evangelijos vertybių, laiduojančių teisingumą ir santarvę.

Kaip ir daugeliui kitų šventųjų, Kotrynai teko daug kentėti. Nepasitikėjimas buvo toks, kad, likus šešeriems metams iki jos mirties, 1374-aisiais, Dominikonų generalinė kapitula iškvietė ją į Florenciją apklausti. Jai buvo priskirtas mokytojas ir nuolankus brolis Raimundas Kapujietis, būsimasis ordino generalinis vyresnysis. Jis tapo jos nuodėmklausiui ir kartu „dvasiniu sūnumi“, parašė pirmą išsamią šventosios biografiją. 1461 m. Kotryna paskelbta šventąja.

Kotrynos, kuri sunkiai skaitė ir rašyti išmoko tik suaugusi, mokymas apima „Dialogą apie dieviškąją Apvaizdą, arba Dieviškojo mokymo knygą“, dvasinės literatūros šedevrą, jos laiškų ir maldų rinkinius. Jos mokymas toks turtingas, kad Dievo tarnas Paulius VI 1970 m. paskelbė ją Bažnyčios mokytoja, šį titulą prijungdamas prie palaimintojo Pijaus IX suteikto Romos miesto globėjos ir garbingojo Pijaus XII suteikto Italijos globėjos titulų.

Viename regėjime, niekada neišdilusiame iš jos širdies ir proto, šv. Kotryna matė Dievo Motiną, pristatančią jai Kristų, kuris paduodamas spindintį žiedą pasakė: „Aš, tavo Kūrėjas ir Išganytojas, imu tave sužadėtine tikėjime, kurį privalai išlaikyti, kol su manimi danguje švęsi savo amžinąsias vestuves“ (Raimundas Kapujietis. *S. Caterina da Siena, Legenda maior*, 115. Siena 1998). Šis žiedas liko regimas tik jai. Šiame nepaprastame epizode išvystame gyvą Kotrynos religingumo ir bet kurio autentiško dvasingumo šerdį – kristocentrizmą. Kristus jai yra Sužadėtinis, su kuriuo ji gyvena intymų bendrystės ir ištikimybės gyvenimą. Jis yra gėris, mylimas labiau už visas kitas gėrybes.

Ši artima vienybė su Viešpačiu išryškėja ir kitame epizode iš garsiosios mistikės gyvenimo – iš širdies mainų. Pasak Raimundo Kapujiečio, kuriam Kotryna tai patikėjo, Viešpats jai pasirodė su skaisčiai raudona širdimi rankoje, atvėrė jos krūtinę, įdėjo širdį vidun ir pasakė: „Brangioji dukterie, kaip aš vieną dieną paėmiau tavo širdį, kurią tu man paaukojai, taip šiandien duodu tau savo, ir nuo šiol ji plaks vietoj tavo širdies“ (ten pat). Kotryna tikrai įkūnijo šv. Pauliaus žodžius: „...gyvenu, bet nebe aš, o gyvena manyje Kristus“ (*Gal 2, 20*).

Kaip šventoji iš Sienos, taip kiekvienas tikintysis tejaucia poreikį susivienyti su Kristaus širdies jausmais, kad mylėtų Dievą ir artimą taip, kaip tai daro Kristus. Visi galime leistis būti tos širdies perkeičiami ir išmokomi mylėti Kristų, būti jo artumoje maitinami Dievo žodžio, jo apmąstymų ir sakramentų, pirmiausia dažnai ir maldingai priimamos Komunijos. Kotryna Sienietė irgi priklauso būriui tų eucharistinių šventųjų, kuriais užbaigiau savo apaštališkąjį paraginimą *Sacramentum caritatis* (plg. 94). Brangūs broliai ir seserys, Eucharistija yra nepaprasta meilės dovana, kurią Dievas mums nepaliaujamai teikia, kad maitintų mus tikėjimo kelyje, sustiprintų viltį, išiebtų meilę, kad taptume vis panašesni į jį.

Apie tokią tvirtą ir autentišką asmenybę susibūrė tikra dvasinė šeima. Tai asmenys, susižavėję šios iškiliausią gyvenimą gyvenusios jaunos moters moraliniu autoritetingu ir taip pat patraukti tokių regėtų mistinių

reiškinių kaip dažnos ekstazės. Daugelis stoji jai tarnauti ir laikė privilegija turėti Kotryną dvasine vadove. Jie vadindavo ją „mama“, nes kaip dvasiniai vaikai gaudavo iš jos dvasinio maisto.

Ir šiandien Bažnyčia sulaukia daug naudos iš dvasinės motinystės, vykdomos daugybės moterų, pašvęstųjų ir pasauliečių, kurios maitina sielas mintimis apie Dievą, stiprina žmonių tikėjimą ir krikščioniškąjį gyvenimą kreipia į vis didesnes aukštumas. „Sūnumi tave vadinu, – rašo šv. Kotryna vienam iš savo dvasinių vaikų, kartūzui Jonui Sabatiniui, – nes gimdau tave nepaliaujamomis maldomis ir troškimu Dievo akivaizdoje, kaip motina gimdo sūnų“ (*Epistoliaro, Lettera n. 141: A don Giovanni de Sabbatini*). Į brolių dominikoną Baltramiejų Dominiči ji kreipėsi tokiais žodžiais: „Mylimiausiasis ir brangiausiasis broli, sūneli Kristuje, saldžiajame Jėzuje.“

Kitas Kotrynos dvasingumo aspektas susijęs su ašarų dovana. Ašaros išreiškia taurų ir gilų jautrumą, gebėjimą susijaudinti ir būti švelniam. Nemažai šventųjų turėjo ašarų dovana, atnaujindami jausmus paties Jėzaus, kuris nesuvaldė ir nepaslėpė ašarų prie savo draugo Lozorius kapo ir pamatęs Marijos bei Mortos sielvartą, taip pat žvelgdamas į Jeruzalę savo paskutinėmis dienomis žemėje. Pasak Kotrynos, šventųjų ašaros susimaišo su Kristaus krauju, apie kurį ji kalbėjo jaudinančiais žodžiais ir paveikiais simboliniais įvaizdžiais: „Atminkite nukryžiuotą Kristų, Dievą ir žmogų <...>. Padarykite savo tikslu nukryžiuotą Kristų, pasislėpkite Kristaus žaizdose, panirkite į nukryžiuoto Kristaus kraują“ (*Epistoliaro, Lettera n. 16: Ad uno il cui nome si tace*).

Tai mums leidžia suprasti, kodėl Kotryna, nors ir žinodama apie žmogiškąsias kunigų silpnybes, visada juos kuo labiausiai gerbė: per sakramentus ir Dievo žodį jie teikia išganingąją Kristaus kraujo jėgą. Šventoji iš Sienos visada kviesdavo šventuosius tarnautojus, taip pat popiežių, kurį vadino „saldžiuoju Kristumi žemėje“, būti ištikimus savo atsakomybei, kuri visada ir išskirtinai reiškiasi gilia bei pastovia meile Bažnyčiai. Prieš savo mirtį ji pasakė: „Atsiveikindama su savo kūnu, aš gyvenimą iš tiesų pragyvenau Bažnyčioje ir atidaviau šventajai Bažnyčiai, o tai man didžiausia malonė“ (Raimundas Kapujietis. *S. Caterina da Siena, Legenda maior, 363*).

Iš šventosios Kotrynos išmokstame iškiliausio dalyko – pažinti ir mylėti Jėzų Kristų ir jo Bažnyčią. „Dialoge su dieviškąja Apvaizda“ ji nepakartojamu įvaizdžiu nusako Kristų kaip tiltą tarp dangaus ir žemės. Jį sudaro trys pakopos, Jėzaus pėdos, krūtinė ir lūpos.

Kopdama šiomis pakopomis, siela pereina tris šventėjimo gyvenime etapus: atsiribojimą nuo nuodėmės, dorybių ir meilės praktikavimą, saldžią ir artimą vienybę su Dievu.

Brangūs broliai ir seserys, mokykimės iš šv. Kotrynos drąsiai, intensyviai ir nuoširdžiai mylėti Kristų ir Bažnyčią. Padarykime savais šv. Kotrynos žodžius iš „Dialogo su dieviškąja Apvaizda“ apie Kristų – tiltą: „Iš gailingumo nuplovei mus savo kraujuje, iš gailingumo panorai bendrauti su kūrniais. O meilės beproti! Tau nepakako įsikūnyti, panorai dar ir mirti! <...> O gailingume! Mano širdis skęsta, kai tik apie tave galvoju: kur mintimis pasukčiau, visur aptinku tik gailingumą!“ (sk. 30, p. 79–80).

Apie Julijoną Noridžietę

2010 m. gruodžio 1 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Su dideliu džiaugsmu vis dar prisimenu savo apaštališkąją kelionę į Didžiąją Britaniją praėjusį rugsėjį. Anglija yra žemė, dovanojusi daug garsių asmenybių, savo liudijimu bei mokymu puošiančių Bažnyčios istoriją. Viena iš jų, gerbiama ir Katalikų Bažnyčioje, ir anglikonų bendruomenėje, yra mistikė Julijona Noridžietė, apie kurią norėčiau kalbėti šįryt.

Žinių apie jos gyvenimą – jų maža – daugiausia pateikta knygoje „Dieviškosios meilės apreiškimai“, į kurią ši švelni ir nuolanki moteris sudėjo savo regėjimų turinį. Žinoma, kad ji gyveno 1342–1430 metais, sunkiu laiku ir Bažnyčiai, draskomai schizmos popiežiui iš Avinjono grįžus į Romą, ir žmonėms, kamuojamiems ilgo karo tarp Anglijos ir Prancūzijos padarinių. Tačiau Dievas ir išbandymų laikais nenustoja dovanojęs tokių asmenybių kaip Julijona Noridžietė, kad žmonėms primintų apie taiką, meilę ir džiaugsmą.

Pasak jos pačios, 1373 m. gegužę, tikriausiai 13-ąją šio mėnesio dieną, ji sunkiai susirgo ir tris dienas, regis, buvo arti mirties. Tačiau kunigui prie jos pagalvio parodžius krucifiksą, ji ne tik staiga atgavo sveikatą, bet ir patyrė šešiolika apreiškimų, kuriuos vėliau užrašė ir pakomentavo savo knygoje „Dieviškosios meilės apreiškimai“. Po šių nepaprastų įvykių prabėgus penkiolikai metų, tų regėjimų prasmę jai atskleidė pats Viešpats: „Ar norėtum sužinoti, ką Viešpats tais regėjimais

norėjo pasakyti? Gerai išsidėmėk: jis norėjo pasakyti, kad tai meilė. Kas tau tai apreiškia? Meilė. Kodėl tau apreiškia? Iš meilės... Taip sužinai, kad mūsų Viešpats yra meilė“ (Julijona Noridžietė. *Il libro delle rivelazioni*, sk. 86, Milanas 1997, p. 320).

Įkvėpta dieviškosios meilės, Julijona priima radikalią sprendimą. Kaip senovės atsiskyrėlė, apsisprendžia gyventi klauzūroje prie Šv. Julijonui dedikuotos bažnyčios Noridže, anuo metu svarbiame urbanistiniame centre Londono kaimynystėje. Savo vardą ji galbūt pasirinko dėl šio šventojo, kuriam buvo dedikuota bažnyčia; šalia jos ji pragyveno daug metų iki savo mirties. Toks apsisprendimas gyventi „užsidarius“, kaip tai vadinta jos laikais, mus gali stebinti ar net galbūt priblokšti. Tačiau tai pasirinko ne ji vienintelė: tais šimtmečiais daug moterų panordavo šitaip gyventi pagal regulą, specialiai parengtą joms šv. Elredo Rievaliečio. Atsiskyrėlės, arba „užsidariusiosios“ klauzūroje, atsidėdavo maldai, meditacijai ir studijoms. Taip jos išsiugdavo didelį žmogiškąjį ir religinį jautrumą, pelnydavusį joms žmonių pagarbą. Į jas nuolankiai kreipdavosi patarimo ar paguodos ieškantys bet kurio amžiaus bei luomo vyrai ir moterys. Tad tai nelaikytina individualistiniu pasirinkimu: kaip tik Viešpaties artumoje subrėsdavo jų gebėjimas daugeliui patarti, padėti išgyvenantiems šiame gyvenime sunkumus.

Žinome, kad ir Julijona dažnai sulaukdavo lankytojų; tai liudija autobiografija dar vienos karštos ano meto krikščionės Margery Kempe, 1413 m. atkakusios į Noridžą patarimų savo dvasiniam gyvenimui. Dėl šios priežasties Julijona būdavo vadinama Motina Julijona, taip, kaip užrašyta ir ant jos antkapio. Ji tapo motina daugeliui.

Moterys ir vyrai, apsisprendžiantys gyventi Dievo draugijoje, kaip tik dėl tokio pasirinkimo įgyja stiprų atjautos kenčiantiesiems ir silpniesiems jausmą. Dievo draugai ir draugės yra kupini išminties, kurios neturi nuo jos nutolęs pasaulis ir kuria jie, kupini meilės, dalijasi su pasibeldžiančiais į jų duris. Susižavėjęs ir dėkingas galvoje turiu moterų ir vyrų klauzūrinius ordinus, šiandien kaip niekada esančius ramybės ir vilties oazėmis, brangių turtu visai Bažnyčiai pirmiausia todėl, kad primena Dievo primatą ir nuolatinės bei intensyvios maldos reikšmę tikėjimo kelyje.

Būtent Dievo apgyventoje vienuoje Julijona Noridžietė parašė savo „Dieviškosios meilės apreiškimus“, kurių mus pasiekė dvi versijos, trumpesnioji, tikriausiai senesnioji, ir ilgesnioji. Šioje knygoje glūdi optimistinė žinia, kuri remiasi tikrumu, kad esame Dievo mylimi ir saugomi jo apvaizdos. Šioje knygoje

atrandame šiuos nuostabius žodžius: „Kupinas abso-
liutaus tikrumo, suvok, <...> kad Dievas, dar prieš mus sukurdamas, jau mylėjo mus meile, kuri niekada nesumažėjo ir niekada nesumažės. Ir šitaip mylėdamas jis padarė visus savo darbus, taip mylėdamas jis padarė, kad visi daiktai būtų mums naudingi ir kad šioje meilėje mūsų gyvenimas truktų amžinai <...>. Ši meilė yra mūsų pradžia ir visa tai Dieve regėsime be pabaigos“ (*Il libro delle rivelazioni*, sk. 86, p. 320).

Dieviškosios meilės tema dažnai pasikartoja Julijonos Noridžietės regėjimuose ir ji nepajudinamai drąsiai niekada nenustojo lyginusi ją su motiniška meile. Tai vienas iš būdingiausių jos mistinės teologijos žinios bruožų. Dievo gerumo švelnumas, rūpestingumas ir mielumas toks didelis, kad mums, keliauninkams žemėje, primena motinos meilę vaikams. Iš tiesų net Biblijos pranašai kartais pasitelkdavo tokią kalbėseną, trokšdami priminti kūriniuose bei visoje išganymo istorijoje besireiškiančios ir Sūnaus įsikūnijimu viršūnę pasiekiančios Dievo meilės švelnumą, intensyvumą ir visuotinumą. Bet Dievas, pasak pranašo Izaijo, pranoksta bet kurią žmogaus meilę: „Ar gali moteris užmiršti savo mažylį, būti nešvelni savo iščių sūnui? Net jei ji ir užmirštų, aš tavęs niekada neužmiršiu“ (Iz 49, 15). Julijona Noridžietė taip glaustai išreiškė pagrindinę dvasinio gyvenimo žinią: Dievas yra meilė, ir tik kai visiškai ir kupini visiško pasitikėjimo šiai meilei atsiveriame ir leidžiame jai tapti vieninteliu egzistencijos vadovu, viskas perkeičiama, ir mes surandame tikrąją ramybę bei tikrąjį džiaugsmą ir tampame gebantys tai skleisti.

Norėčiau pabrėžti dar vieną momentą. Katalikų Bažnyčios katekizme Julijonos Noridžietės žodžiai pateikiami toje vietoje, kur aiškinamas katalikų tikėjimo požiūris į argumentą, nepalaujamai provokuojantį visus tikinčiuosius (plg. 304–314). Jei Dievas yra aukščiausias gėris ir visąžinis, kodėl tada egzistuoja blogis ir nekalėtųjų kančia? Tokį klausimą sau taip pat kėlė šventieji, ir kaip tik šventieji. Apšviesti tikėjimo, jie mums davė atsakymą, atveriantį mūsų širdį pasitikėjimui ir vilčiai: slėpingame Apvaizdos plane Dievas gali iš blogio išgauti ir didesnio gėrio, kaip rašė Julijona Noridžietė: „Iš Dievo malonės sužinojau, kad turiu tvirtai išlikti tikėjime ir tvirtai bei tobulai tikėti, kad visa baigsis gerai...“ (*Il libro delle rivelazioni*, sk. 32, p. 173).

Taip, brangūs broliai ir seserys, Dievo pažadai visada pranoksta mūsų lūkesčius. Jei patikėsime save Dievui, jo beribei meilei, mūsų giliausi ir tyriausi širdies troškimai niekada nebus nuvilti. „Ir visa bus gerai“, „viskas išeis į gera“ – tokią galutinę žinią mums perteikia Julijona Noridžietė, o ją šiandien toliau jums perduodu aš. Dėkoju.

Apie šv. Kotryną Genujietę

2011 m. sausio 12 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau pakalbėti apie dar vieną šventąją, tokiu pačiu vardu kaip Kotryna Sienietė ir Kotryna Bolonietė. Turiu galvoje Kotryną Genujietę, pirmiausia žinomą dėl skaistyklos regėjimo. Tekstas, kuriame aprašomas jos gyvenimas ir mintys, Ligurijos mieste paskelbtas 1551 m. ir suskirstytas į tris dalis: į *Vita*, apie savo gyvenimą, *Dimostrazione et dechiara-tione del purgatorio* – vėliau pagarsėjusį *Trattato* pavadinimu, ir į *Dialogo tra l'anima e il corpo*. Galutinis sudarytojas – Kotrynos nuodėmklausys kunigas Cat-taneo Marabotto.

Kotryna, jauniausia iš penkių vaikų, gimė 1447 m. Genujoje. Dar būdama jauna, neteko tėvo Giacomo Fieschi. Motina, Francesca di Negro, juos taip gerai krikščioniškai auklėjo, kad vyresnioji iš dviejų dukterų tapo vienuole. Šešiolikos metų Kotryna ištekinama už Giuliano Adorno, žmogaus, kuris po komercinės ir ka-rinės veiklos Artimuosiuose Rytuose įsikūrė Genujoje. Santuokinis gyvenimas nebuvo lengvas, taip pat ir dėl sutuoktinio, mėgusio azartinius žaidimus, charakterio. Kotryna iš pradžių mėgino irgi gyventi tokią pasaulie-tinį gyvenimą, tačiau jame neatrado giedrumo. Po de-šimties metų jos širdis buvo kupina gilaus tuštumos ir kartėlio jausmo.

Atsivertimo pradžia laikomas nepakartojamas patyri-mas, išgyventas 1473 m. kovo 20 d. Atėjęs į Šv. Benedikto bažnyčią ir Malonės Dievo Motinos vienuolyną atlikti išpažinties ir atsiklaupus prieš kunigą, „mano širdis, – rašo ji pati, – buvo sužeista neapsakomos Die-vo meilės“; ji taip aiškiai išvydo savo varganumą ir trūkumus ir sykiu pajuto tokią Dievo gerumą, kad kone nualpo. Ją sukrėtė savęs, savo ligtolinio gyvenimo ir Dievo gerumo pažinimas. Iš šio patyrimo gimė apsis-prendimas, pervertęs visą jos gyvenimą ir išreikštas žodžiais: „Daugiau jokio pasaulio, jokių nuodėmių“ (plg. *Vita mirabile*, 3rv). Kotryna tada pabėgo nutrau-kusi išpažintį. Grįžusi namo, pasitraukė į nuošaliausią patalpą ir ilgai verkė. Tą akimirką ji buvo pamokyta, kaip melstis, suvokė begalinę Dievo meilę jai, nusi-dėjėlei, išgyveno dvasinę patirtį, kurios nepajėgė iš-sakyti žodžiais (plg. *Vita mirabile*, 4r). Būtent tada jai pasirodė kenčiantis, kryžių nešantis Jėzus, koks dažnai vaizduojamas šios šventosios ikonografijoje. Po kelių dienų ji grįžo pas kunigą galiausiai atlikti geros išpa-žinties. Taip prasidėjo „išskaistinimo gyvenimas“, ilgą

laiką vertęs ją kęsti nuolatinį skausmą dėl padarytų nuodėmių ir atgailauti bei aukotis, kad parodytų savo meilę Dievui.

Eidama šiuo keliu, Kotryna vis labiau artėjo prie Vieš-paties, kol pasiekė tai, kas vadinama „vienybės gy-venimu“, t. y. gilios vienybės su Dievu santykį. Savo „Gyvenime“ ji rašė, kad jos sielą vedė ir ugdė švelni meilė Dievo, davusio jai viską, ko reikėjo. Kotryna taip atsidadė į Viešpaties rankas, kad beveik 25 me-tus gyveno „nejausdama jokio kito kūrinio poreikio, tik mokoma ir vadovaujama Dievo“ (*Vita*, 117r–118r), maitindamasi pirmiausia nuolatine malda ir kasdien priimama Komunija – anuo metu tai buvo neįprasta. Tik po daugelio metų Viešpats davė jai kunigą rūpin-tis jos siela.

Kotryna visada nenoriai patikėdavo ir atskleisdavo savo mistinę bendrystės su Dievu patirtį, pirmiausia dėl didžiulio nusižeminimo Viešpaties malonių aki-vaizdoje. Tik didesnės Dievo garbės ir pagalbos kitiems dvasiniame kelyje perspektyva įtikino ją papasakoti, kas nutiko jos atsivertimo, jos pirmosios ir pamatinės patirties, momentą. Mistines viršūnes ji pasiekė Pama-tonės ligoninėje, didžiausiame Genujos ligoninės kom-plekse, kuriam ji vadovavo ir kurį plėtojo. Tad, nepai-sant gilaus vidinio gyvenimo, Kotryna gyveno visiškai aktyviai. Pamatonėje aplink ją susibūrė jos tikėjimo gyvenimo bei gailestingosios meilės sužavėtų sekėjų, mokinių ir bendradarbių grupė. Jai taip pat pavyko įtikinti savo vyrą Guliano Adorno atsisakyti palaido gyvenimo, tapti pranciškonų tretininku ir persikelti į ligoninę jai padėti. Kotryna ligoniais rūpinosi iki pa-skutinės savo žemiškojo gyvenimo dienos – 1510 m. rugsėjo 15-osios. Nuo jos atsivertimo iki mirties ypa-tingų įvykių nebuvo; jos visą gyvenimą teženklino du elementai – mistinė patirtis, t. y. gili vienybė su Dievu, išgyvenama kaip santuokinė vienybė, ir rūpinimasis li-goniais, ligoninės organizaciniais reikalais, tarnavimas artimui, ypač visiškai paliktam likimo valiai ir stoko-jančiam. Šie du poliai – Dievas ir artimas – užpildė jos gyvenimą, praktiškai praleistą tarp ligoninės sienų.

Brangūs bičiuliai, turime neužmiršti, kad juo labiau mylime Dievą ir juo pastoviau meldžiamės, juo labiau iš tikrųjų mylėsime tuos, kurie mus supa, yra greta mūsų, nes kiekviename gebėsime išvelgti be galo ir be išimčių mylinčio Dievo veidą. Mistika neatitolina nuo žmonių, nekuria abstraktaus gyvenimo, bet priartina prie jų, nes žmogus į kitus pradeda žvelgti Dievo aki-mis ir širdimi.

Kotrynos mintys apie skaistyklą, kuriomis ji ypač gar-sėja, sutrauktos į dvi paskutines pradžioje minėtos

knygos dalis – į „Traktatą apie skaistykla“ ir „Dialogus apie sielą ir kūną“. Svarbu atkreipti dėmesį, kad savo mistinėje patirtyje Kotryna negavo ypatingų apreiškimų apie skaistykla ar sielas, kurios ten išskaitinamos. Vis dėlto mūsų šventosios raštuose skaistykla yra pagrindinis elementas, o jos aprašinėjimo būdas išsiskiria tiems laikams originaliais bruožais. Pirmas originalus bruožas susijęs su sielų išskaitinimo „vieta“. Jos laikais skaistykla būdavo nusakoma pasitelkiant erdvės įvaizdžius: manyta, jog egzistuoja tam tikra erdvė, kur galima rasti skaistykla. Kotryna, priešingai, skaistyklos neįsivaizduoja kaip žemės gelmių elemento; tai ne išorinė, bet vidinė ugnis. Vidinė ugnis – štai kas yra skaistykla. Šventoji kalba apie sielos išskaitinimo kelionę iki visiškos bendrystės su Dievu, remdamasi savo pačios didžiuliu sielvartu dėl padarytų nuodėmių Dievo begalinės meilės akivaizdoje (plg. *Vita mirabile*, 171v). Girdėjome apie jos atsivertimo akimirka, kai Kotryna staiga pajuto Dievo gerumą, begalinį savo gyvenimo nutolimą nuo to gerumo ir deginančią ugnį savyje. Tai ir yra skaitinanti ugnis, vidinė skaistyklos ugnis. Šitai ir yra originalu, palyginti su to meto mąstymu. Ji nepradeda iš tolo pasakoti apie skaistyklos kankinimus – kaip buvo įprasta anais laikais ir galbūt yra dar ir šiandien – ir paskui nenurodinėja, kaip pasiekti išskaitinimą ar atsivertimą. Vietoj to mūsų šventoji pradeda nuo savo pačios vidinės gyvenimo kelionės į amžinybę patirties. Siela, pasak Kotrynos, atsiduria Dievo akivaizdoje vis dar pančiojama troškimų bei sielvarto, kylančio iš nuodėmės, ir tai neleidžia mėgautis palaimingu Dievo regėjimu. Kotryna patvirtina, kad Dievas toks tyras ir šventas, jog siela, sutepta nuodėmės, negali atsidurti dieviškosios didybės akivaizdoje (plg. *Vita mirabilis*, 177r). Mes taip pat suprantame, kaip toli esame, kiek daug nešiojamės dalykų, kurie neleidžia matyti Dievo. Siela suvokia Dievo begalinę meilę bei tobulą teisingumą ir todėl kenčia, kad deramai ir tobulai neatsiliepiama į tą meilę, ir būtent todėl pati Dievo meilė virsta liepsna. Pati meilė apvalo ją nuo nuodėmės šlako.

Kotrynos palikime galima aptikti tais laikais populiarių teologinių bei mistinių šaltinių. Pirmiausias minėtinas Dionizo Areopagito įvaizdis – aukso siūlas, jungiantis žmogaus sielą su pačiu Dievu. Dievas, skaitindamas žmogų, prisiriša jį plonyčiu aukso siūlu, kuris yra meilė, ir traukia tokiu stipriu jausmu, kad žmogus būna „įveiktas ir nugalėtas ir atsiduria už savęs“. Taip į žmogaus širdį įsiveržia Dievo meilė, tampanti vieninteliu vadovu, vieninteliu egzistencijos varikliu (plg. *Vita mirabile*, 246rv). Tokia siūlo įvaizdžiu išreiškiamo pakilimo Dievop ir atsidavimo jo valiai situacija Kotryna nusako dieviškosios šviesos poveikį sieloms skaistykloje, šviesos, kuri išskaitina

ir pakelia jas iki švytinčių Dievo spindulių spindesio (plg. *Vita mirabile*, 179r).

Brangūs bičiuliai, šventieji per savąją vienybę su Dievu patirtį pasiekia tokio gilaus dieviškųjų slėpinių „pažinimo“, sulydančio meilę ir pažinimą, kad gali padėti patiems teologams vykdyti savą studijų užduotį, ugdyti *intelligentia fidei*, tikėjimo slėpinių *intelligentia*, realiai pagilinti slėpinius, vienas iš kurių, pavyzdžiui, yra skaistykla.

Savo gyvenimu šv. Kotryna moko mus, kad juo labiau mylime Dievą ir prisartiname prie jo maldoje, juo daugiau jis leidžia mums save pažinti ir uždega mūsų širdis savo meile. Rašydama apie skaistykla, šventoji primena mums pamatinę tikėjimo tiesą, kviečiančią mus melstis už mirusiuosius, kad jie pasiektų palaimingą Dievo regėjimą šventųjų bendrystėje (plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1032). Negana to, šventosios nuolanki, tikėjimo kupina ir dosni tarnyba visą gyvenimą Pamatonės ligoninėje yra šviesus gailestingosios meilės visiems pavyzdys bei ypatingas padaršinimas moterims, kurios esmingai prisideda prie visuomenės ir Bažnyčios savo brangių darbu, kupinu jautrumo ir rūpinimosi neturtingiausiais ir labiausiai stokojančiais. Dėkoju.

Apie šv. Joaną Arkietę

2011 m. sausio 26 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau kalbėti apie Joaną Arkietę, jauną viduramžių pabaigos šventąją, mirusią 1431 m. devyniolikos metų. Ši prancūzų šventoji, daug kartų cituojama Katalikų Bažnyčios katekizme, ypač artima šv. Kotrynai Sienietei, Italijos ir Europos globėjai, apie kurią ne per seniausiai kalbėjau vienoje iš katechezė. Tai dvi jaunos moterys iš liaudies, pasaulietės ir davusios mergeliškumo įžadą, dvi atsidavusios mistikės, gyvenusios ne vienuolyne, bet ano meto Bažnyčios ir pasaulio dramatiškiausių įvykių verpete. Jos galbūt labiausiai atspindi tas „stipriąsias moteris“, viduramžių pabaigoje bebaimiškai nešusias didžiąją Evangelijos šviesą į sudėtingą istorijos tikrovę. Jas galima prilyginti šventosioms moterims, kurios pasiliko prie Kalvarijos kalno šalia nukryžiuoto Jėzaus ir jo motinos Marijos, apaštalamis pabėgus ir net pačiam Petru triskart jo išsigynus. Tais laikais Bažnyčia iš-

gyveno gilia didelės Vakarų schizmos krizę, trukusią kone 40 metų. 1380 m. mirus Kotrynai Sienietei, buvo popiežius ir antipopiežius. 1412 m. gimus Joanai Arkietei, buvo popiežius ir du antipopiežiai. Negana šių vidinių Bažnyčios žaizdų, tarp krikščioniškųjų Europos tautų siautė nepaliaujami brolių žudiški karai, iš jų tragiškiausias – nepabaigiamas Šimtametis karas tarp Prancūzijos ir Anglijos.

Joana Arkietė nemokėjo skaityti nei rašyti, tačiau jos sielos gelmę padeda pažinti du išskirtinės istorinės vertės šaltiniai – du jos teismo procesai. Pirmąjį, „Baudžiamąjį procesą“, sudaro ilgų ir gausių Joanos apklausų paskutiniaisiais jos gyvenimo mėnesiais (1431 m. vasarį–gegužę) nuorašai, kuriuose pateikiami ir pačios šventosios žodžiai. Antrasis, „Nuosprendžio anuliavimo“, arba rehabilitacijos, procesas, apima beveik 120 tiesioginių liudytojų liudijimų iš visų jos gyvenimo tarpsnių (plg. *Procès de Condamnation de Jeanne d’Arc*, 3 vol., ir *Procès en Nullité de la Condamnation de Jeanne d’Arc*, 5 vol., ed. Klincksieck, Paris 1960–1989).

Joana Arkietė gimė Prancūzijos ir Lotaringijos pasienio nedideliame Domremy kaime. Tėvai buvo pasiturintys ūkininkai, visų žinomi kaip pavyzdingi krikščionys. Tėvų ji buvo gerai religiška išauklėta ir smarkiai paveikta Jėzaus vardo dvasingumo, kurio mokė šv. Bernardina Sienietė, o visoje Europoje paskleidė pranciškonai. Jėzaus vardą visada lydėdavo Marijos vardas, tad liaudiškuoju pamaldumu besiremiantis Joanos dvasingumas buvo iš pagrindų kristocentris ir marijiškasis. Nuo vaikystės ji rodė didžiulę meilę ir užuojautą vargšams, ligoniams ir visiems kenčiantiems dramatiškoje karo aplinkoje.

Iš pačios Joanos žodžių žinome, kad jos religinis gyvenimas kaip mistinė patirtis pradėjo bręsti nuo trylikos metų (*PCon*, I, p. 47–48). Per arkangelo Mykolo „balsą“ Joana jautėsi Viešpaties pašaukta suintensyvinti savo krikščioniškąjį gyvenimą ir asmeniškai įsipareigoti tautos išlaisvinimo užduočiai. Jos tiesioginis atsakas, jos „taip“ buvo mergeliškumo įžadas, lydimas naujo įsipareigojimo gyventi sakramentinį ir maldos gyvenimą: kasdien dalyvauti Mišiose, dažnai atlikti išpažintį ir priimti Komuniją, daug laiko skirti tyliai maldai prieš Nukryžiuotąjį ar Mergelės atvaizdą. Mistinis santykis su Dievu dar labiau sustiprino jaunos prancūzų valstietės atjautą ir įsipareigojimą savo kenčiančiai tautai. Vienas iš originaliųjų šios jaunos merginos šventumo aspektų kaip tik yra sąsaja tarp mistinės patirties ir politinės misijos. Po neviešojo gyvenimo ir vidinio brandimo metų prasidėjo trumpas, bet intensyvus jos viešojo gyvenimo laikotarpis, trukęs dvejus metus – metai *veiklos* ir metai *kančios*.

1429 m. pradžioje Joana pradėjo savo išlaisvinamąjį darbą. Gausūs liudijimai rodo šią jauną moterį, vos septyniolikos metų, buvus labai stiprią ir ryžtingą, gebančią įtikinti svyruojančius ir drąsos netekusius vyrus. Įveikusi visas kliūtis, ji susitiko su Prancūzijos dofinu, būsimuoju karaliumi Karoliu VII, kuris Puatjė (Poitiers) nurodė ištirti ją keliems universiteto teologams. Jų nuosprendis buvo teigiamas: jie neįžiūrėjo nieko bloga, matė tik gerą krikščionę.

1429 m. kovo 29 d. Joana padiktavo svarbų laišką Anglijos karaliui ir jo vyrams, apgulusiems Orleano miestą (ten pat, p. 221–222). Ji pasiūlė tikrą ir teisingą taiką tarp abiejų krikščioniškųjų tautų Jėzaus ir Marijos vardų šviesoje, tačiau jos pasiūlymas buvo atmestas, ir Joana apsisprendė kova išlaisvinti miestą, tai įvyko gegužės 8-ąją. Kita jos politinės veiklos kulminacija buvo karaliaus Karolio VII karūnavimas Reimse 1429 m. liepos 17 d. Ištikus metus Joana gyveno tarp kareivių, vykdydama tarp jų tikrą evangelizacijos misiją. Gausu jos gerumo, drąsos ir nepaprasto tyrumo liudijimų. Visi ir ji pati save vadino *la pucelle* („nepaliestąja“), t. y. mergele.

Joanos kančia prasidėjo 1430 m. gegužės 23 d., jai patekus į priešų nelaisvę. Gruodžio 23 d. ji buvo nugabenta į Ruaną (Rouen). Ten surengtas ilgas ir dramatiškas baudžiamasis teismo procesas, prasidėjęs 1431 m. vasarį ir pasibaigęs gegužės 30-ąją laužu. Dideliam ir iškilmingam teismo procesui pirmininkavo bažnytiniai teisėjai vyskupas Pierre’as Cauchonas ir inkvizitorius Jeannas Le Maistre’as, tačiau iš tikrųjų jam vadovavo didelė grupė garsiojo Paryžiaus universiteto teologų, procese dalyvavę kaip konsultantai. Jie buvo prancūzų bažnytininkai, priešingų negu Joana politinių pažiūrų ir todėl *a priori* neigiamai nusistatę jos asmens bei misijos atžvilgiu. Šis teismas yra jaudinantis šventumo istorijos puslapis ir sykiu pamokomas momentas, parodantis Bažnyčios, anot Vatikano II Susirinkimo, „šventos ir nuolat apvalytinos“ (plg. *Lumen gentium*, 8), slėpinį. Tai buvo dramatiškas šventosios ir jos teisėjų, Bažnyčios vyrų, susitikimas. Jie Joaną apkaltino ir nuteisė pasmerkdami kaip eretikę ir pasiūsdami į baisią mirtį ant laužo. Priešingai nei šventieji teologai, išgarsinę Paryžiaus universitetą, kaip antai šv. Bonaventūra, šv. Tomas Akvinietis ir palaimintasis Dunsas Škotas, apie kuriuos kalbėjau ankstesnėse katechezėse, šie teisėjai teologai stokojo artimo meilės ir nuolankumo, galėjusių padėti išvelgti, kad per šią moterį veikia Dievas. Į galvą ateina Jėzaus žodžiai, jog Dievo slėpiniai atskleidžiami turintiems mažutėlių širdį, bet lieka paslėpti nuo mokytų ir išmintingų žmonių, kurie nėra nusižeminę (plg. *Lk* 10, 21). Tad Joanos teisėjai iš pagrindų negebėjo jos suprasti, išvysti jos sielos grožį: jie nežinojo, jog myriop pasmerkia šventąją.

Joanos apeliaciją į popiežiaus įsikišimą teismas gegužės 24 d. atmetė. Gegužės 30-ąją ji paskutinį kartą kalėjime priėmė šv. Komuniją ir iškart po to buvo nugabenta į bausmės vykdymo vietą senoje turgaus aikštėje. Vieno iš kunigų ji paprašė procesijos kryžių pastatyti priešais lauzą. Taigi ji mirė žvelgdama į nukryžiuotą Jėzų ir daug kartų garsiai tardama Jėzaus vardą (*PNul*, I, p. 457; plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 435). Beveik po 25 metų „Nuosprendžio anuliavimo“ procesas, pradėtas popiežiaus Kaliksto III, baigėsi iškilmingai paskelbus pasmerkimą niekiniu (1456 m. liepos 7 d.; *PNul*, II, p. 604–610). Šis ilgas teismo procesas, kuriame liudijo ir vertinimus pateikė daugybė teologų, visi palankiai atsiliepdami apie Joaną, aiškiai parodė jos nekaltumą ir tobulą ištikimybę Bažnyčiai. 1920 m. Benediktas XV paskelbė Joaną šventąja.

Brangūs broliai ir seserys, Jėzaus vardas, kurio ligi paskutinės savo žemiškosios gyvenimo akimirkos šaukėsi mūsų šventoji, buvo tartum jos sielos alsavimas, širdies plakimas, jos viso gyvenimo centras. „Joaos Arkietės meilės paslaptis“, pasak ja susižavėjusio poeto Charles'io Peguy, yra totali meilė Jėzui ir artimui Jėzui ir dėl Jėzaus. Ši šventoji suvokė, kad meilė aprėpia visą Dievo ir žmogaus, dangaus ir žemės, Bažnyčios ir pasaulio tikrovę. Jėzus jos gyvenime visada būdavo pirmoje vietoje, anot jos gražios ištaros: „Pirmiausia tarnauk Dievui“ (*PCon*, I, p. 288; plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 223).

Mylėti jį reiškia visada klausyti jo valios. Kupina nepajudinamo pasitikėjimo ir atsidavimo, ji pareiškė: „Patikiu save Dievui Kūrėjui, myliu jį visa širdimi“ (ten pat, p. 337). Mergeliškumo įžadu Joana išskirtinai pašventė visą savo asmenį vienai Jėzaus meilei: „jos pažadas mūsų Viešpačiui gerai saugoti savo kūno ir sielos mergeliškumą“ (ten pat, p. 149–150). Sielos mergeliškumas yra malonės būvis, aukščiausia vertybė, brangesnė jai negu gyvybė: tai buvo Dievo dovana, jos gauta ir sergėta nuolankiai ir pasitikint. Apie tai kalbama viename iš žinomiausių pirmojo teismo proceso tekstų: „Paklausta, ar laiko save esančia Dievo malonės būvyje, atsakė: *Jei nesu, tegu Dievas man jį suteikia; jei esu, tegu Dievas mane išlaiko*“ (ten pat, p. 62; plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 2005).

Mūsų šventoji gyveno malda kaip nuolatinis pokalbiu su Dievu, įkvėpdavusiu jai atsakymus teisėjams, suteikdavusiu ramybės ir saugumo. Kupina tikėjimo, ji meldėsi: „Saldžiausiasis Dieve, pagerbk savo paties kančią, jei myli mane, apreikšk, kaip turiu atsakyti tiems Bažnyčios vyrams“ (ten pat, p. 252). Joana laikė Jėzų „dangaus ir žemės Karaliumi“. Tad ant savo vėliavos buvo pavaizdavusi „Mūsų Viešpatį, remiantį

pasaulį“ (ten pat, p. 172), savo politinės misijos ikoną. Savo tautos išlaisvinimas buvo žmogiškojo teisingumo darbas, Joanos atliekamas iš meilės, iš meilės Jėzui. Ji yra nuostabus šventumo pavyzdys pasauliečiams, išitraukusiems į politinę veiklą, pirmiausia besidarbuojantiems sunkiausiomis sąlygomis. Tikėjimas yra šviesa, vadovaujanti kiekvienam pasirinkimui, – tai šimtmečiu vėliau paliudys anglas Tomas Moras. Jėzui Joana taip pat kontempliavo Bažnyčios tikrovę, dangaus „šlovingąją“ ir žemės „kovojančiąją“ Bažnyčią. Anot jos žodžių, mūsų Viešpats ir Bažnyčia yra viena „visuma“ (ten pat, p. 166). Ši ištara, cituojama Katalikų Bažnyčios katekizme (795), Baudžiamojo proceso aplinkoje, teisėjų, ją persekiojusių ir pasmerkusių Bažnyčios vyrų, akivaizdoje tikrai didvyriška. Mylėdama Jėzų, Joana surado jėgų mylėti Bažnyčią iki galo, net jos nuteisimo myriop akimirka.

Man malonu priminti, kad šv. Joana Arkietė padarė didelę įtaką jaunai šiuolaikinių laikų šventajai – Kūdikėlio Jėzaus Teresei. Gyvendama visiškai kitaip, vienuolyne, karmelitė iš Lizjė jautėsi labai artima Joanai, gyvenusiai Bažnyčios širdyje ir dalyvavusiai Jėzaus kančiose dėl pasaulio išganymo. Bažnyčia jas abi, greta Mergelės Marijos, paskelbė Prancūzijos globėjomis. Šv. Teresė išreiškė troškimą mirti kaip Joana, tardama Jėzaus vardą (Rankraštis B, 3r); ją gaivino ta pati meilė Jėzui ir artimui, ji irgi gyveno pašventusi mergeliškumą.

Brangūs broliai ir seserys, savo šviesiu liudijimu šv. Joana Arkietė kviečia mus aukštai pakelti krikščioniškojo gyvenimo kartelę: padaryti malda mūsų dienų giją; kupiniems visiško pasitikėjimo vykdyti Dievo valią, kad ir kokia ji būtų; gyventi artimo meile be šališkumą, be ribų, gyventi, kaip ir ji gyveno, meile Jėzui ir stipria meile Bažnyčiai. Dėkoju.

Apie šv. Teresę Avilietę

2011 m. vasario 2 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Katechezėse, skirtose Bažnyčios tėvams ir viduramžių didiesiems teologams bei didžiosioms moterims, aptariau ir kai kuriuos vyrus bei moteris šventuosius, už savo iškilų mokymą paskelbtus Bažnyčios mokytojai. Šiandien norėčiau pradėti trumpą seriją susitikimų, papildysiančių šį Bažnyčios mokytojų pristatymą.

Pradėsiu nuo šventosios, kuri yra viena iš krikščioniškojo dvasingumo visų laikų viršūnių, – nuo Teresės Avilietės.

Ji gimė 1515 m. Aviloje, vardu Teresė de Ahumada. Savo autobiografijoje ji pateikia kai kurių konkrečių duomenų apie savo vaikystę: kalba, kad gimusi gaučioje, devynių brolių ir trijų seserų šeimoje, tėvai buvę „dori ir dievobaimingi“. Dar būdama vaikas, jaunesnė negu devynerių metų, Teresė perskaitė apie kai kurių kankinių gyvenimą, tai įžiebė tokį kankinystės troškimą, kad ji net trumpam pabėgo iš namų, kad mirtų kaip kankinė ir nueitų į dangų (plg. *Vida* 1, 4): „Noriu regėti Dievą“, – pareiškė mažoji tėvams. Po kelerių metų Teresė, kalbėdama apie savo vaikystės skaitinius, patvirtino atradusi juose tiesą, kurią sutraukė į du pagrindinius principus: pirma, „visa, kas priklauso šiam pasauliui, praeina“ ir, antra, tik vienintelis Dievas yra „visada, visada, visada“ – tema, pasikartojanti jos garsiausioje poezijoje: „Niekas tavęs tenetrikdo, niekas tenegąsdina, visi daiktai praeina. Nekinta Dievas; kantrybė pasiekia viską; kas turi Dievą, tam nieko nestinga, vien Dievo užtenka!“ Netekusi motinos, dvylikametė paprašė jos motina tapti Švenčiausiąja Mergele (plg. *Vida* 1, 7).

Pasaulietinių knygų skaitymas pauglystėje kreipė ją į pasaulietinio gyvenimo pramogą, tačiau jos kaip Maloningosios Šventosios Marijos augustiniečių Aviloje mokinės patirtis ir dažnas dvasinių knygų, ypač pranciškoniškojo dvasingumo klasikos, skaitymas išmokė ją susikaupimo ir maldos. Būdama dvidešimties, ji įstojo į karmeličių Įsikūnijimo vienuolyną, tebeveikiantį Aviloje; vienuoliškajame gyvenime pasirinko Jėzaus Teresės vardą. Po trejų metų taip sunkiai susirgo, kad keturias dienas buvo ištikta komos ir atrodė kaip mirusi (plg. *Vida* 5, 9). Kovoje su savo liga šventoji taip pat išvėlgė grumtynes su silpnumu bei su priešinimusi Dievo pašaukimui: „Troškau gyventi, – rašė ji, – nes gerai supratau, kad negyvenu, bet grumiuosi su mirties šešėliu, ir neturėjau nieko, kas suteiktų man gyvasties, nei pati sau jos galėjau suteikti, o tas, kuris man būtų galėjęs suteikti, teisingai elgėsi to nedarydamas, nes daugybę kartų man yra parodęs savo veidą, bet aš nuo jos vis nusisukdavau“ (*Vida* 8, 2). 1543 m. ji neteko artimųjų: tėvas mirė, o visi broliai vienas po kito emigravo į Ameriką. 1554 m. gavėnią, sulaukusi 39-erių, Teresė pasiekė savo kovos su silpnumu viršūnę. Atsitiktinis „labai sužeisto Kristaus“ statulėlės atradimas giliai paženklino jos gyvenimą (plg. *Vida* 9). Šventoji, kuriai šiuo laikotarpiu įtaką darė *Išpažinimų* šv. Augustinas, taip apibūdina lemtingą savo mistinės patirties dieną: „Nutiko... kad staiga taip pajutau Dievo artumą, jog visai tuo nesuabejojau arba buvau į jį visiškai įtraukta“ (*Vida* 10, 1).

Asmeniškai bėsdama, šventoji kartu pradėjo konkrečiai plėtoti Karmelitų ordino reformos idealą: 1562 m. Aviloje, palaikoma miesto vyskupo Alvaro de Mendozos, ji įsteigė pirmą reformuotąjį Karmelį ir netrukus sulaukė ordino generalinio vyresniojo Giovannio Battistos Rossio patvirtinimo. Vėlesniais metais ji toliau steigė naujus vienuolynus, iš viso įsteigė 17. Esmingai svarbus buvo jos susitikimas su šv. Kryžiaus Jonu: kartu su juo 1568 m. Duruelo, netoli Avilos, ji įkūrė pirmąjį basųjų karmelitų vienuolyną. 1580 m. Romoje pasiekė, kad būtų įsteigta autonominė reformuotųjų karmelitų provincija, išėities taškas basųjų karmelitų ordinui. Teresė užbaigė savo gyvenimą steigiamųjų darbų sukuryje. Įsteigusi Burgoso vienuolyną, ji mirė pakeliui į Avilą 1582 m. spalio 15 d. Alba de Tormese, nuolankiai kartodama dvi ištaras: „Pagaliau mirštu kaip Bažnyčios duktė“ ir „Atėjo metas, mano Sužadėtinii, tave pamatyti.“ Jos gyvenimas, praleistas Ispanijoje, reikšmingas visai Bažnyčiai. Beatifikuota 1614 m. popiežiaus Pauliaus V ir kanonizuota 1622 m. Grigaliaus XV, Dievo tarno Pauliaus VI Teresė 1970 m. buvo paskelbta Bažnyčios mokytoja.

Jėzaus Teresė neturėjo akademinio išsilavinimo, bet visada brangino teologų, literatų ir dvasinių mokytojų mokymą. Rašydama ji visada remdavosi tuo, ką asmeniškai išgyveno ar sužinojo iš kitų patirties (plg. „Tobulumo kelio“ pratarmė). Teresė draugavo su daugeliu šventųjų, daugiausia su šv. Kryžiaus Jonu. Kartu maitinosi skaitydama Bažnyčios tėvus – šv. Jeronimą, šv. Grigalių Didįjį, šv. Augustiną. Iš jos didesnių kūrinių pirmiausia minėtina autobiografija „Gyvenimo knyga“, jos vadinta „Viešpaties gailestingumo knyga“. Joje, atsiradusioje 1565 m. Avilos vienuolyne, Teresė apžvelgia savo biografiją ir dvasinę istoriją, parašytą, anot jos pačios, norint pateikti savo sielą šv. Jono Aviliečio, „dvasinių dalykų mokytojo“, žvilgsniui. Šventoji siekė parodyti gailestingą Dievo buvimą ir veikimą jos gyvenime; todėl kūrinys dažnai virsta maldingu pokalbiu su Dievu. Tai įstabus skaitinys, nes šventoji ne tik pasakoja, bet ir parodo, kad dar kartą išgyvena gilią savo santykio su Dievu patirtį. 1566 m. Teresė parašė „Tobulumo kelią“, kurį pavadino „Jėzaus Teresės išpėjimai ir patarimai savo vienuolėms“. Adresatas buvo dvylika Avilos Šv. Juozapo karmelio naujokių. Teresė pasiūlė joms kontempliatyvaus gyvenimo tarnaujant Bažnyčiai programą, kurios pagrindas buvo evangelinės dorybės ir malda. Tarp vertingiausių vietų yra „Tėve mūsų“, pavyzdinės maldos, komentarai. Garsiausias mistinis šv. Teresės veikalas yra „Vidinė pilis“, parašytas 1577 m., autorei pasiekus brandaus amžiaus. Jame dar kartą peržvelgiama jos pačios dvasinė kelionė ir kartu nustatomi galimi krikščioniškojo gyvenimo plėtojimosi keliai pilnatvės ir šventumo

link veikiant Šventajai Dvasiai. Kaip žmogaus vidaus simbolį Teresė pateikia septynių buveinių pilies struktūrą, kartu pasitelkdama šilkverpio vikšro, atgimstančio drugeliu, simbolį perėjimui iš to, kas gamtiška, į tai, kas antgamtiška, išreikšti. Nusakyti galutiniam „dviejų sužadėtinių“ simboliui, leidžiančiam septintojoje buveinėje apibūdinti krikščioniškojo gyvenimo viršūnę keturiais aspektais – trejybiniu, kristologiniu, antropologiniu ir bažnytiniu, šventoji įkvėpimo sėmėsi iš Šventojo Rašto, pirmiausia Giesmių giesmės. Savo kaip reformuotojo Karmelio steigimo veiklai apibūdinti Teresė paskyrė tarp 1573 ir 1582 m. parašytą „Steigimų knygą“, kurioje pasakojama apie gimstančios vienuoliškosios grupės gyvenimą. Kaip ir autobiografijoje, pasakojime norima atskleisti Dievo veikimą naujų vienuolynų steigimo darbe.

Sunku keliais žodžiais apibendrinti gilų ir sudėtingą Teresės dvasingumą. Norėčiau paminėti kelis esminius momentus. Pirmiausia šv. Teresė iškelia evangelines vertybes kaip viso krikščioniškojo ir žmogiškojo gyvenimo pagrindą – atotrūkį nuo gėrybių, arba evangelinį neturtą (tai svarbu mums visiems), tarpusavio meilę kaip esminį bendruomenės ir socialinio gyvenimo elementą, nuolankumą kaip tiesos meilę, ryžtingumą kaip krikščioniškosios drašos vaisių, dieviškąją viltį, kurią nusako kaip gyvojo vandens troškulį, bet neužmiršta ir žmogiškųjų dorybių – draugiškumo, nuoširdumo, kuklumo, mandagumo, džiaugsmo ir lavinimosi. Paskui Teresė siūlo gilią dermę su didžiosiomis biblinėmis asmenybėmis ir intensyvų Dievo žodžio klausymąsi. Ji jautė ypatingą artumą Giesmių giesmės sužadėtinei ir apaštalui Pauliui, taip pat kenčiančiam Kristui ir eucharistiniam Jėzui.

Šventoji pabrėžė, kokia esminė yra malda; melstis, anot jos, „reiškia dažnai susitikti su draugyste, nes susitinkame su tuo, kuris, žinome, mus myli“ (Vida 8, 5). Šv. Teresės mintis sutampa su šv. Tomo Akviniečio apibrėžimu, kuriuo jis dieviškąją meilę nusakė kaip *amicitia quaedam hominis ad Deum*, žmogaus draugystę su Dievu, kuris pirmas pasiūlė draugystę žmogui; iniciatyva ateina iš Dievo (plg. *Summa theologiae* II-II, 23, 1). Malda yra gyvenimas ir pamažu plėtojasi koja kojono su krikščioniškojo gyvenimo augimu: iš pradžių garsiai tariama malda per apmąstymą ir susikaupimą tampa vidujine, kol pasiekia meilės vienybę su Kristumi ir Švenčiausiąja Trejybe. Akivaizdu, tai ne toks procesas, kai palypėjus aukščiau atsisakoma ankstesnio maldos tipo, bet veikiau laipsniškas visą mūsų gyvenimą apgaubiančio santykio su Dievu gilinimas. Daugiau negu maldos pedagogika šv. Teresės mokymas yra tikroji „mistagogija“: ji moko savo veikalų skaitytoją melstis melddamasi kartu su juo; iš

tiesų dažnai pasakojimą ar dėstymą nutraukia jos išsiveržusi malda.

Kita šventajai svarbi tema yra Kristaus žmogystės centriškumas. Teresės akimis, krikščioniškasis gyvenimas yra asmeninis santykis su Jėzumi, o jo viršūnė – vienybė su juo per malonę, meilę ir sekimą. Todėl tokie svarbūs jai atrodo kančios ir Eucharistijos, kaip Kristaus buvimo Bažnyčioje bei tikintiesiems ir kaip liturgijos šerdies, apmąstymai. Šv. Teresė gyveno besąlygiška meile Bažnyčiai: jos meto Bažnyčios skaldymosi ir nesutarimų akivaizdoje rodydavo karštą *sensus Ecclesiae*. Reformavo karmelitų ordiną siekdama geriau tarnauti ir ginti „šventąją Romos Katalikų Bažnyčią“, buvo pasirengusi už ją atiduoti savo gyvybę (plg. *Vida*, 33, 5).

Paskutinis Teresės mokymo esminis aspektas, kurį norėčiau pabrėžti, yra tobulumas, kaip viso krikščioniškojo gyvenimo siekiamybė ir galutinis tikslas. Šventoji turėjo labai aiškų krikščių siekiamą „pilnatvės“ Kristuje vaizdą. „Vidinės pilies“ pabaigoje, paskutinėje buveinėje, nusako šią pilnatvę kaip įsigyvenimą Trejybėje susivienijus su Kristumi per jo žmogystės slėpinį.

Brangūs broliai ir seserys, šv. Jėzaus Teresė – tikra krikščioniškojo gyvenimo mokytoja visų laikų tikintiesiems. Mūsų visuomenėje, kurioje stokojama dvasinių vertybių, šventoji mus moko nenuilstamai liudyti Dievą, jo artumą ir veikimą, moko realiai pajusti mūsų širdyje tūnantį Dievo alkį, troškimą regėti Dievą, kalbėtis su juo ir būti jo tikru draugu. Tokia draugystė mums būtina, ir jos turime kasdien iš naujo ieškoti. Šios giliai kontempliatyvos ir veiklios šventosios pavyzdys ir mus akina kiekvieną dieną skirti deramai laiko maldai, tokiam atvirumui Dievui, tokiam keliui, kuriuo eidami Dievo ieškome, jį išvystame, surandame jo draugystę ir per tai tikrąjį gyvenimą; juk daugybei iš mūsų tenka pripažinti: „Negyvenu, negyvenu tikrai, nes negyvenu savo gyvenimo esme.“ Štai kodėl maldos laikas yra ne prarastas laikas, bet laikas, kurio metu atsiveria kelias į gyvenimą, kelias mokytis iš Dievo karštos meilės Jam, jo Bažnyčiai ir konkrečios meilės savo broliams. Dėkoju.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininko kreipimasis dėl visuotinio gyventojų surašymo Lietuvoje

2011 m. kovo 3 d.

Šiomis dienomis Lietuvoje prasidėjo visuotinis gyventojų ir būstų surašymas. Tai labai svarbus įvykis visai mūsų šaliai, pasikartojantis tik kas dešimt metų.

Surašymo tikslas – surinkti kiek galima tikslesnius duomenis apie gyventojus: jų skaičių, demografines, etnokultūrinės charakteristikas, socialinę sudėtį, gyvenimo sąlygas. Neabejojama, kad surašymo rezultatai pasitarnaus mums visiems ir leis tiksliai išanalizuoti per dešimtmetį nuo 2001 m. surašymo šalyje įvykusius pokyčius, emigracijos mastą, įvertinti esamą padėtį, tiksliau parengti gyventojų skaičiaus prognozes. Kadangi surašymai vyks visose Europos Sąjungos šalyse, rezultatus bus galima palyginti ir su kitų valstybių surašymų duomenimis.

Lietuvos Respublikos Statistikos departamentas paskelbė, kad visuotinis gyventojų ir būstų surašymas Lietuvoje vyks dviem etapais: kovo 1–14 dienomis gyventojai galės patys susirašyti elektroniniu būdu. Šiuo būdu nesusirašiusius gyventojus nuo balandžio 5 iki gegužės 9 d. lankys surašinėtojai. Jie bus atpažįstami iš specialių darbo pažymėjimų ir surašymo portfelių.

Šio surašymo sėkmė labai priklauso nuo to, kaip Lietuvos žmonės supras jo svarbą bei savo pareigą dalyvauti gyventojų surašyme.

Tikintieji visuomet yra kviečiami ir raginami būti aktyvia visuomenės dalimi, sąmoningai ir atsakingai prisidėti prie bendrojo tautos gėrio bei viltingai ir darbščiai

siekti visų piliečių gerovės. Ir tai priklauso nuo mūsų visų aktyvios pilietinės veiklos bei pastangų.

Šių metų visuotiniame gyventojų ir būsto surašyme įtrauktas ir klausimas apie išpažįstamą tikėjimą, todėl tai drauge yra labai tinkama proga paliudyti savo priklausomybę tiek Tautai, tiek Valstybei, tiek Bažnyčiai.

Lietuvos vyskupų vardu kviečiame ir raginame visus tikinčiuosius supratingai žvelgti į savo pilietinę pareigą, aktyviai dalyvauti surašyme, pasinaudoti elektroninio surašymo galimybe, neatsisakyti susitikti su surašinėtojais, sąžiningai atsakyti į klausimus ir aiškiai paliudyti, kad priklausote Romos katalikų Bažnyčiai. Turime suprasti ir įsisąmoninti, kad tikėjimas netrukdo atlikti pilietines pareigas, bet padeda jas kuo sąžiningiau vykdyti bei prisidėti prie krikščioniškų vertybių puoselėjimo visos tautos gerovei ir labui.

Raginame parapijų klebonus, rektorius ir administratorius kuo aktyviau įsijungti į priminimą tikintiesiems apie vykstantį gyventojų ir būsto surašymą, paskelbiant šią informaciją pamaldų metu. Kviečiame aktyviai bendradarbiauti su paskirtaisiais jūsų vietovės surašinėtojais, jei reikia, prie bažnyčių iškabinti Statistikos departamento pateiktą surašinėtojų atpažinimo atributiką. Tai užtikrins ir pasitarnaus didesniai tarpusavio pasitikėjimui ir laidos saugesnei bei efektyvesnei surašymo vykdymą.

Tikimės, jog nuoširdus Lietuvos katalikų dalyvavimas, dvasininkų pagalba visuotiniame gyventojų surašyme paliudys, kad visi jaučiame atsakomybę dėl šalies ir savo tikėjimo Lietuvoje ateities.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius
Vyskupų Konferencijos Pirmininkas

PRANEŠIMAS

Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių dėmesiui!

2011 m. kovo mėn. 18 d. 11 val. Kauno Šv. apaštalo Petro ir Povilo arkikatedros parapijos namuose, Vilniaus g. 1/ Valančiaus g. 4, Kaune, šaukiamas Kauno arkivyskupijos kredito unijos, buveinės adresas – Vilniaus g. 3, Kaunas, pakartotinis eilinis visuotinis narių susirinkimas.

Darbotvarkė:

1. Stebėtojų tarybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
2. Revizoriaus ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
3. Valdybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
4. Paskolų komiteto ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.

5. Metinės finansinės atskaitomybės ir pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) projekto pristatymas. Metinės finansinės atskaitomybės tvirtinimas. Nutarimo dėl pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) priėmimas.

6. 2011 metų kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas.

7. Revizoriaus atlyginimo dydžio nustatymas.

8. R. V. pašalinimas iš kredito unijos narių.

Su darbotvarkėje numatytų klausimų nutarimų projektais ir ataskaitomis bei kitais dokumentais kredito unijos nariai gali susipažinti kredito unijos patalpose, Vilniaus g. 3, Kaune.

Kauno arkivyskupijos kredito unijos valdyba

Apaštališkasis nuncijus arkiv. Luigi Bonazzi

Žodis Kaišiadorių katedroje minint Kaišiadorių vyskupo Juozo Matulaičio 75-mečio sukaktį

2011 m. kovo 8 d.

Brangūs broliai vyskupai, brangūs kunigai ir vienuoliai, brangūs Kaišiadorių vyskupijos tikintieji,

Džiaugiuosi galėdamas tarti jums žodį kaip Šventojo Tėvo atstovas šioje mylimoje šalyje Mišių pabaigoje, kurios surinko mus aplink jūsų brangų vyskupą Juozą Matulaitį jo 75-ojo gimtadienio proga.

Kaip ragina apaštalas Paulius, mes turime visada dėkoti Dievui (plg. *Ef 5, 20*). Bet yra progų, kai dėkojimas tampa dar stipresnis ir nuoširdesnis. Jums, vysk. J. Matulaiti, šiandien yra viena iš tų progų. Juk šiandien Jus švenčiate savo gimtadienį, tą įvykį, kuris savaime kviečia dėkoti Viešpačiui už gyvenimo dovaną. Švenčiate ypatingą, 75-ąjį gimtadienį, o tai reiškia, kad Katalikų Bažnyčios vyskupas turi atiduoti į Šventojo Tėvo rankas savo vyskupystės mandata. Šiose Mišiose Jūs, brangus vysk. J. Matulaiti, su duonos ir vyno, kurie tapo Kristaus Kūnu ir Krauju, auka sujungėte padėką Viešpačiui už gyvenimo dovaną ir kartu paaukojimą savo vyskupiškos tarnystės, kurią atliekate Kaišiadorių vyskupijoje nuo 1989 metų.

Mylimas ir gerbiamas vysk. J. Matulaiti, mes visi čia esantys vienijamės su Jumis ir dėkojame Viešpačiui su Jumis ir už Jus. Taip dėkodami SU JUMIS dalyvaujame tame, kas šią akimirką vyksta Jūsų širdyje. Bet taip pat dėkojame Viešpačiui UŽ JUS, už „Dievo dovaną“, kuria buvote Jūs per dvidešimt vienus savo vyskupavimo Kaišiadoryse metus.

Bangūs broliai, kas gi daro vysk. J. Matulaitį tokiu mielu žmogumi, kurio neįmanoma nemylėti ir negerbti? Tai veidas, kurio mes visi ieškome ir kurio mums taip reikia: bičiulio, brolio, tėvo, „Gerojo Ganytojo“ veidas. Po kuklia, nuolankia, romia vysk. J. Matulaičio išvaizda slepiasi nesunkiai atpažįstamas „Gerasis Ganytojas“ – ištikimas, uolus, rūpestingai darantis gera ir žadinantis savo tikinčiųjų gerumą. Dėkojame Viešpačiui už šį „Gerąjį Ganytoją“. Šalia kitų dalykų, dėkojame už uolumą ir užsidegimą, su kuriuo vysk. J. Matulaitis ugdė tikėjimą, skatino katechezę, palaikė jaunimą ir šeimas, drąsino *Caritas* veiklą, puoselėjo bažnyčias, lydėjo Paparčių vienuolyno gimimą ir augimą, Guronyse atidarė Marijai skirtus rekolekčių namus, o visa-

da, labiau už viską mylėjo Pivašiūnų Marijos šventovę. Manau, kad ypač nuoširdžiai su vysk. J. Matulaičiu dėkoja Viešpačiui tie 39 kunigai, kuriuos jis išventino per savo vaisingos vyskupystės metus.

O dabar? Drįstu pasidalyti su Jumis, vysk. J. Matulaiti, ir su jumis visais vienu Motinos Teresės iš Kalkutos patarimu. Motina Teresė mėgo sakyti kunigams: „Kunige, švęsk šv. Mišias, tarsi tai būtų pirmosios, paskutinės ir vienintelės Mišios, kurias šventi.“ Tai be galo išmintingas patarimas. Jis kviečia mus pilnai išgyventi dabartį ir šią akimirką gerai atlikti mums patikėtą darbą. Jei kuris yra mokytojas: temoko taip, tarsi tai būtų pirmoji, paskutinė, vienintelė diena, kai moko. Jeigu kas serga: teišgyvena susitikimą su skausmu, tarsi tai būtų pirmoji, paskutinė ir vienintelė kančia, kurią jis gali paaukoti. Jei esi vienuolė, turi išgyventi savo įžadus, tarsi tai būtų pirmoji, paskutinė ir vienintelė proga, kai gali įrodyti Dievui savo meilę ir ištikimybę. Ir taip visados.

Vysk. Juozas Matulaitis grąžino į Popiežiaus rankas savo ganytojo mandata, o Benediktas XVI jam pasakė: būk ir toliau Kaišiadorių ganytoju, kol galėsiu paskirti tavo įpėdinį, naują Kaišiadorių vyskupą. Tad, vysk. J. Matulaiti, linkime, kad galėtumėte ir toliau išgyventi savo vyskupišką tarnystę taip, tarsi tai būtų pirmoji diena, kai esate šios vyskupijos vyskupu, ir taip, tarsi ji būtų paskutinė ir vienintelė. Ir taip kiekvieną dieną.

Ir melskimės. Melskimės visi, kad Viešpats, kai panorės, siųstų šiai Bažnyčiai naują, išmintingą ir šventą ganytoją Kaišiadorių vyskupijos ir visos Lietuvos tikinčiųjų džiaugsmui.

Telaimina Jus Viešpats, Ekscelencija Matulaiti. Nuoširdus Ačiū.

*Vyskupą Juozą Matulaitį nuoširdžiai sveikiname
75-mečio proga*

„Bažnyčios žinių“ redakcija

Kardinolui A. J. Bačkui įteikta „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“

Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis Vilniuje kovo 9 dieną Užsienio reikalų ministerijos apdovanojimą „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“ įteikė kardinolui Audriui Juozui Bačkui.

Ministerijos garbės ženklas aukštam Lietuvos Katalikų Bažnyčios dvasininkui įteiktas už jo ypatingus nuopelnus įtvirtinant Lietuvos valstybingumą, demokratijos vertybių ir žmogaus teisių gynimą bei už vaidmenį atnaujinant Lietuvos ir Šventojo Sosto diplomatinis santykius prieš 20 metų.

„Jūs keliate Lietuvos katalikų bendruomenės dvasią, skatinate mus tobulėti, atsigręžti į žmogiškąsias vertybes. Tokių diplomatų kaip jūs dėka šiandien mes gyvename laisvoje, nepriklausomoje Lietuvoje, už kurios dvasinių pagrindų stiprinimą man labai malonu jus apdovanoti „Lietuvos diplomatijos žvaigžde“, – iškilmingoje ceremonijoje Užsienio reikalų ministerijoje sakė A. Ažubalis.

A. J. Bačkis nuo 1964 metų buvo pašauktas į Vatikano diplomatinę tarnybą ir dirbo Šventojo Sosto nunciatūrose Filipinuose, Kosta Rikoje, Turkijoje, Nigerijoje ir Nyderlanduose. Dvasininko tėvas teisės dr. Stasys Antanas Bačkis buvo žymus nepriklausomos Lietuvos diplomatas.

„Yra miela pažinti mūsų Lietuvos diplomatinę veidą, kuris dabar ypač plėtojasi tarptautinėje erdvėje ir yra vertinamas, nes mes kartu su jumis giname tradicines vertybes, žmogaus teises. Dabar esame susirūpinę ir dėl religijos laisvės, kad žūva tiek daug krikščionių ir kunigų“, – sakė A. J. Bačkis.

Užsienio reikalų ministerijos garbės ženklas „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“ yra teikiamas nuo 2010 metų. Šiuo ženklu yra apdovanojami Lietuvos ir

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Vasario 23 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupai E. Bartulis, J. Boruta, G. Grušas, J. Kauneckas, J. Matulaitis, R. Norvila, A. Poniškaitis, J. Ivanauskas, J. Tunaitis. Posėdyje taip pat dalyvavo apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivyskupas Luigi Bonazzi, kuris pasveikino visus posėdžio dalyvius linkėdamas produktyvaus darbo.

Posėdžio metu ganytojai apsvarstė gautas nacionalinių centrų bei LVK sekretoriato metines ataskaitas ir patvirtino šių metų nacionalinių centrų bei sekretoriato veiklos biudžetus.

Liturginės komisijos pirmininkas vysk. J. Boruta pristatė nuveiktus darbus rengiant Suaugusiųjų ikrikščioninimo apeigyną. Vyskupai pavedė Liturginei komisijai toliau rūpintis, idant šis svarbus apeigynas būtų deramai sutvarkytas ir pritaikytas sielovadai Lietuvoje, atsižvelgiant į kitų kraštų praktiką.

Visuomenės informavimo priemonių komisijos pirmininkas arkiv. S. Tamkevičius referavo posėdžio dalyviams apie leidinio „Bažnyčios žinios“ redakcinės komisijos posėdį, kurio metu buvo svarstyta jo reorganizavimo, tobulinimo galimybės bei ateities perspektyvos. Bendru sutarimu vyskupai sudarė darbo grupę, kuriai pavesta parengti leidinio reorganizavimo planą bei siūlymus, kaip veiksmingiau išnaudoti internetinę erdvę Katalikų Bažnyčios mokymo bei žinių sklaidai.

Vyskupai patvirtino siunčiamų studijuoti 2011–2012 m. į Romą kunigų kandidatų sąrašą.

Posėdžio dalyviams pateikta informacija apie darbus, vykdomus įvairių dvišalių darbo grupių, kurios rūpinasi tarptautinės sutarties tarp Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto bendradarbiavimo nuostatų įgyvendinimu bei kitais santykių su valdžios institucijomis ir teisiniais klausimais.

Vyskupai trejų metų kadencijai paskyrė kun. Antaną Mačių naujuoju Lietuvos skautijos dvasios tėvu.

Posėdžio metu buvo aptartas šiemet vyksiantis visuotinis gyventojų surašymas. Vyskupai, atsiliepdami į LR Statistikos departamento prašymą bei suprasdami gyventojų surašymo svarbą, parengs kreipimąsi į tikinčiuosius, kuriame ragins aktyviai dalyvauti surašyme, o parapijų klebonus įpareigos pagelbėti perteikiant surašymo sėkmei reikalingą informaciją.

Šiemet minimos Maironio gimimo 150-osios metinės. Vyskupai į LR Kultūros ministerijoje sudaromą darbo grupę, kuri rengs minėjimui skirtą programą, delegavo Vyskupų Konferencijos generalinio sekretoriaus padėjėją kun. Ričardą Doveiką.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus balandžio 14 d.

-lvks-

Šv. Kazimiero iškilmės

Vilniaus arkikatedroje

Kovo 4-ąją Vilniaus arkikatedroje bazilikoje šv. Mišias Lietuvos ir jaunimo globėjo šventojo Kazimiero iškilmės proga aukojo kardinolas A. J. Bačkis.

Per pamokslą kardinolas sakė, jog šv. Kazimieras savo šventu pavyzdžiu, sugebėjimu atsisakyti karališkų malonumų ir pagundų ragina mus sekti juo ir šiomis globalizacijos bei pliuralistinės visuomenės dienomis. Šv. Kazimieras Dievą mylėjęs aistringai ir be kompromiso. Šiandien nemadinga kalbėti apie meilę Bažnyčiai, ji tapatinama su reiklia institucija, su klaidingai suprasta laisve ir ribojančiais įsakymais. Bet juk tikroji Bažnyčia yra Sekminių meilės ugnis, uždeganti širdis nenuilstama pasiaukojančios meilės liepsna. Ganytojas ragino savęs paklausti, ar norime būti šventi. Tik iš visos širdies atsakę „taip“, įstengsime susitikti su tikroju Kristumi, ateinančiu perkeisti mūsų gyvenimo, norinčiu per mus byloti broliams ir seserims.

Baigdamas homiliją, Vilniaus ganytojas priminė, kad, prieš prasidedant naujajam tūkstantmečiui popiežius Jonas Paulius II pabrėžė, jog visa sielovada turi būti orientuota į šventumą. Štai kodėl, pasak kardinolo, šv. Kazimieras prabyla į mus šiandien taip įtikinamai. Šv. Kazimieras nenori būti amžiams palaidotas sidabriniam sarkofage, jis kviečia mus patikėti begaline Dievo meile ir ja gyventi, ją įgyvendinti savo laikmečio visuomenėje, šeimoje, bendruomenėje. Tam reikia drąsos, apsiginklavimo meilės ginklais.

Homiliją kardinolas A. J. Bačkis užbaigė malda šv. Kazimierui, prašydamas globoti Lietuvą ir visą tautą vesti įstatymų ir meilės keliu į taiką ir gerovę.

Kauno arkikatedroje

Kovo 4-ąją, Šv. Kazimiero iškilmės dieną, Kauno arkikatedroje bazilikoje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, mons. Adolfas Grušas.

Arkivyskupas kvietė šv. Mišių dalyvius maldoje prisiminti vienintelį mūsų šventąjį, gerbiamą kaip Lietuvos ir jos jaunimo globėją, prašyti Viešpaties malonės ir kiekvienam savo gyvenime šventojo karalaičio Kazimiero pavyzdžiu siekti šventumo.

Pamokslą sakęs vysk. J. Ivanauskas atkreipė dėmesį į nepaprastai gražius, testamentinius Šventojo Rašto skaitinius apie meilę artimui ir raginimą būti šventiems. Toliau kalbėdamas apie šv. Kazimierą, vyskupas pabrėžė, kaip nuostabiai šventojo gyvenime derėjo tarnyba valstybei su maldingumu, ypač Jėzui Eucharistijoje. Šv. Kazimieras, gavęs pranciškoniškojo dvasingumo pagrindus, juos labai praturtino maldingumu, Eucharistijos branginimu. Jis buvo plačiai žinomas to meto Lietuvoje kaip būsimasis valdovo sosto paveldėtojas, o paskelbus šventuoju jo kultas sparčiai plito ne tik Lietuvoje, bet ir Lenkijoje, kitose Europos valstybėse. Šventasis, pasak ganytojo, brangus mums ir savo meile bei gailestingumu vargšams.

Pamoksle pabrėžta, jog Šv. Kazimiero iškilmė yra ne tik žvilgsnis į praeitį, bet ir į dabartį, kurioje labai stokojame šventųjų – kaip žmonių, ir šiandien

užsienio valstybių piliečiai ir organizacijos už ypatingus nuopelnus garsinant Lietuvos vardą, puoselėjant ir plėtojant tarpvalstybinius santykius.

-urmi-

Kauno Caritas metinė konferencija

Vasario 17 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko kasmetinė Kauno arkivyskupijos Caritas konferencija. Joje pristatyta ir aptarta arkivyskupijos Caritas 2010 metų veiklos ataskaita, pasidalyta, kaip geriau atlikti labai svarbią Bažnyčios karitatyvinę tarnystę. Dalyvavo arkivyskupijos Caritas pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Lietuvos Caritas generalinis direktorius kun. Robertas Grigas, arkivyskupijos dekanai, parapijų klebonai, Caritas vedėjos, savanoriai.

Konferenciją sveikinimo žodžiu pradėjo arkiv. S. Tamkevičius. Pranešimą apie 2010 m. darbą, dėl ligos konferencijoje nedalyvavus arkivyskupijos Caritas direktoriui kun. Virginijui Birjotui, perskaitė arkivyskupijos Caritas reikalų vedėja ses. Viktorija Maknauskaitė SJE.

Arkivyskupijoje dirba 423 karitiečiai, jiems talkina 206 savanoriai. Caritas skyriai veikia visose Kauno miesto parapijose, taip pat daugumoje arkivyskupijos parapijų. 8-ioose Vaikų dienos centruose socialiai apleistų šeimų vaikai pamaitinami, gali paruošti pamokas, praleisti laisvalaikį. Jų veiklą remia ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, savivaldybė, parapijos, arkivyskupijos Caritas. Dvylikti metai su Prahos Caritas vykdomas bendras projektas „Globa per atstumą“ ir remiama 50 socialinės rizikos šeimose augančių vaikų. Kasdien apie 900 žmonių pamaitinama Kauno I dekanato Sriubos valgykloje, taip pat maitinimo punkte Petrašiūnų parapijoje. Arkivyskupijoje veikia 8 senelių arba globos namai. Karitietės lanko vienišus neįgaluosius, senelius. Gausus būrys VDU, KTU studentų atliko Caritas praktiką, padirbėjo savanoriais. Karitatyvinei veiklai iš parapijų buvo skirta

49 tūkst. litų, iš rėmėjų gauta per 28 tūkst., iš fondų – per 26 tūkst., iš kitų šaltinių – 26 tūkst. litų. Privatūs rėmėjai paaukojo 55 tonas drabužių, apie 900 kg maisto produktų, buitinės technikos, žaislų. Taip paramą gavo apie 10 tūkst. asmenų. „Maisto banko“ akcijose dalyvavo Kauno, Kėdainių, Jonavos *Caritas* skyriai, talkino LSMU, Verslo kolegijos studentai, mokyklų moksleiviai.

„Žmonių pasaulis netaps žmoniškesnis, jeigu į plačią visuomeninių santykių sferą drauge su teisingumu neįtrauksime tos „gailėstingos meilės“, kuri sudaro mesijinę Evangelijos naujieną“, pabrėžta pranešime, atspindėjusiame gyvą karitatyvinę dvasią ir darbus arkivyskupijoje, visuose dekanatuose.

Kaip *Caritas* dalyvauja ES maisto dalijimo nepasiturintiems programoje, aptarė atsakinga už tai Onutė Virbašiuotė. Vykdamt MIATLNA programą, metų pabaigoje parama išdalysa beveik 75 tūkst. žmonių, tačiau tenka įveikti nemažai sunkumų (į seniūnijas keliauja po 8–9 tonas maisto produktų). „Karitietės dirba tyliai, jų darbas gali atrodyti nuobodus ir monotoniškas, bet jį dirbti gali tik tyraširdžiai“, – sakė O. Virbašiuotė, dėkodama už bendradarbiavimą, linkėdama optimizmo, susiklausymo, ragindama atverti vargą ir pritraukti žmonių, kurie gali ateiti į pagalbą.

Kai kuriuos arkivyskupijos *Caritas* veiklos aspektus patikslinęs arkiv. S. Tamkevičius padėjo už ataskaitą, už sėkmingą, didelį darbą dalyvaujant MIATLNA programoje. Arkivyskupijos *Caritas* dėmesį arkivyskupas ypač atkreipė į ateities strategiją, pasiūlė ieškoti konkrečių būdų, kaip paramos gavėjus pačius įtraukti į artimo meilės darbus, ugdyti supratimą, jog ir jie turi rūpintis kažką kitiems duoti. Pasak ganytojo, bendras rūpestis Lietuvoje – karitietėčių amžius, tad ir arkivyskupijoje svarbu atjauninti *Caritas* organizaciją, pritraukti daugiau jaunų žmonių.

Jonavos dekanas kun. Audrius Mikitiukas pasiūlė, kaip labiau parodyti

dalyvaujančių ir veikiančių Bažnyčios gyvenime – branginimo. Negana to, stokojame paprastos meilės ir pagarbos kiekvienam žmogui, geranoriškumo, atvirumo – tokios artimo meilės, kurios įsakymą paliko pats Jėzus: „Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40). Meilė artimui ir Dievo malonė lydėjo šventą karalaičio Kazimiero gyvenimą.

Užbaigdamas pamokslą vysk. J. Ivanauskas paragino melsti šventojo užtariamo, palinkėjo, kad šv. Kazimieras, visos tautos ir kiekvieno globėjas, visada būtų artimas, nes yra mums didelė Dievo dovana.

Vėžaičiuose

Kovo 4-ąją, Lietuvos ir Lietuvos jaunimo dangiškojo globėjo iškilmių dieną, tikintieji iš visos Telšių vyskupijos rinkosi į seniausią Vakarų Lietuvoje Vėžaičių Šv. Kazimiero diecezinę šventovę. Nemažas būrys kunigų, klierikų, jaunimo nuo Vėžaičių parapijos namų procesija pajudėjo į bažnyčią, kur 11 val. buvo aukojamos šv. Mišios. Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys, Telšių vyskupijos kurijos kancleris kan. R. Saunorius, Telšių seminarijos vicerektorius kun. V. Ačas, Gargždų dekanato dekanas kan. J. Paulauskas, iš kitų vyskupijos parapijų atvykę kunigai. Šv. Mišių pradžioje Telšių ganytojas pasveikino gausiai susirinkusius tikinčiuosius bei atvykusį jaunimą ir kvietė melstis prašant šv. Kazimiero užtariamo mūsų tėvynei Lietuvai, valstybės ateičiai – mūsų jaunimui palaimos. Šv. Mišiose giedojo Gargždų ir Vėžaičių parapijų jungtinis choras.

Sakydamas pamokslą Telšių ganytojas tikintiesiems priminė popiežiaus Jono Pauliaus II pasakytus žodžius apie šv. Kazimierą. Vyskupas atkreipė dėmesį, jog šv. Kazimieras, Lietuvos šventasis ir tikras lietuvis, yra ypatingas pavyzdys šių dienų žmogui, kaip, pasitikint Dievo apvaizda, pasižymint pamaldumu Švč. Sakramentui ir Dievo Motinai Marijai, galima pasiekti šventumą. Šv. Kazimieras yra pavyzdys visiems, jog ištikimybė Dievui ir tikėjimui yra galingesnė už pasaulio siūlomus malonumus ir pagundas, kurių netrūko būsimajam šventajam, gyvenusiam prabangoje ir ištaigoje. Vyskupas kalbėjo, jog šv. Kazimiero gyvenimas yra akivaizdus įrodymas, ką Dievas padaro su žmogumi, jeigu žmogus Juo pasitiki ir trokšta vykdyti Jo valią.

Pasibaigus šv. Mišioms vyko iškilminga Eucharistinė procesija Vėžaičių miestelio gatvėmis, po to Vėžaičių šventovėje Švč. Sakramentu vyskupas palaimino tikinčiuosius. Po iškilmių buvo išstatytos relikvijoriuje esančios šv. Kazimiero relikvijos tikintiesiems pagerbti. Taip pat ganytojas kvietė melstis už šį relikvijorių su šv. Kazimiero relikvijomis Vėžaičių šventovei padovanojusį, neseniai amžinybėn iškeliavusį arkivyskupą Bulaitį.

-jl, sb, kait, kasab-

Kunigų diena Kaišiadorių vyskupijoje

Vasario 17 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre įvyko Kaišiadorių vyskupijos kunigų susitikimas – Kunigų diena. Renginį įžangos žodžiu ir malda pradėjo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis. Pagrindinį pranešimą „Rengimo sakramentams aktualijos“ kunigams skaitė Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovas doc. dr. Artūras Lukaševičius.

Pradėdamas Katekizmo mintimi, kad sakramentai duoda dvasinių vaisių tik tiems, kurie tinkamai jiems pasirengia (*KBK* 1131), prelegentas pastebėjo akivaizdų faktą, kad žmonės nori priimti sakramentus, bet rengtis tam įvairiais būdais vengia. Čia buvo paminėtas mūsų krašte paplitęs „susitvarkymo“ religiniuose dalykuose mentalitetas. Prelegentas vienu metu stovėjo įvairiose „barikadų“ pusėse: kaip katechetikos specialistas priminė, ką Bažnyčia nori pasiekti rengdama sakramentams, kaip šeimos žmogus jis iš „savo varpinės“ pristatė pastebimą tėvų nenorą dalyvauti pasirengimo darbe, kaip mažamečių vaikų tėvas psichologiškai atskleidė vaikų požiūrį į pamaldų eigą bei įdomumą dalyvauti pamaldose. Juk pasirengimas turėtų vykti taip, kad vaikai taptų tikinčiais „pagal savo ūgį“.

Dr. A. Lukaševičius vaikų rengimo sakramentams metodikoje pabrėžė kelis lygmenis. Pirma, proto lygmuo; daugelis įsivaizduoja, jog parengti vaiką sakramentams reiškia išmokyti tikėjimo tiesų, suteikti žinių apie tikėjimą bei Bažnyčią, bet vien šio lygmens nepakanka, nes pasirengimo tikslas nėra žinių suteikimas. Antra, patirties lygmuo apima emocijas bei simpatijas, kurios kyla pasirengimo sakramentams metu. Vaikams labai svarbu patirti Bažnyčią per giesmes, žaidimus – animacijas, vaikams pritaikytas liaudiškojo pamaldumo praktikas. Čia svarbų vaidmenį vaidina Bažnyčiai atstovaujantys asmenys – katechetai ir kunigai. Trečia, įpročių formavimo lygmuo; pasirengimo sakramentams metu svarbu suformuoti tinkamus tikėjimo praktikos įpročius ir taip ugdyti vaikų valią. Prie tokių įpročių priklauso raginimas reguliariai ryte bei vakare melstis, sekmadienį dalyvauti šv. Mišiose ir kt. Tarp kunigų ir prelegento kilo diskusija dėl vaikų lankomumo pamaldose žymėjimo. Diskusijoje išryškėjo teigiamos ir neigiamos šio reiškinio pusės. Buvo prieita prie išvados, kad kūrybiškai organizuotas vaikų lankomumo žymėjimas (pvz., panaudojant lipdukus) nesukelia neigiamų emocijų, bet suprantamas kaip žaidimas.

Pranešimo pabaigoje dr. A. Lukaševičius atsakė į kunigų klausimus, papasakojo apie galimybes vaikus įtraukti į parapiinę veiklą per „Jaunųjų misionierių“, „Jaunųjų karitiečių“ ir kitas programas.

Kunigų susitikimą tęsė Kaišiadorių vyskupo generalvikaras mons. dr. Algirdas Jurevičius. Jis paragino parapijose išradingai organizuoti Gailestingą Jėzaus paveikslo sutikimą ir apžvelgė statistinius tikybės lankomumo Kaišiadorių vyskupijoje duomenis. Buvo išvardytos visos parapijos ir paminėta, koks mokinių procentas lanko tikybą. Generalvikaras atkreipė klebonų dėmesį į tai, jog kai kuriose parapijose lankomumas labai padidėjo, bet yra keletas parapijų, kur jis ir smuko. Generalvikaras paragino tų parapijų klebonus ieškoti priežasčių, kodėl taip atsitiko, ir padaryti reikiamas išvadas.

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 18 d. Telšių vyskupijos kunigai rinkosi į Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos didžiąją aula. Susirinkimas prasidėjo bendra malda, kuriai vadovavo Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys. Po bendros maldos kunigus ir klierikus pasveikino Telšių ganytojas Jonas Boruta SJ, jis taip pat pristatė šio susirinkimo programą ir atvykusius svečius. Susirinkusiesiems pirmiausia kalbėjo Neokatechumeninio judėjimo atstovai Lietuvoje, šiuo metu vykiantys savo misiją Klaipėdos Kristaus

parapijai karitiečių veiklą, pvz., rengiant specialias *Caritas* dienas ir taip pritraukiant į šią tarnystę, sudominant pirmiausia jaunimą. Buvo pabrėžta dvasinė pagalba, šviečiamoji veikla. *Caritas* vadovai turėtų ieškoti būdų, o klebonai – palaikyti geras iniciatyvas.

Pasak Lietuvos *Caritas* generalinio direktoriaus kun. R. Grigo, *Caritas* veikloje ištis labai svarbu išlaikyti pusiausvyrą tarp rūpinimosi žmogaus kūnu ir dvasia, atsiliepti į socialinius vargstančių poreikius ir kartu neapleisti dvasinių dalykų. Buvo pabrėžtas klebono vaidmuo parapijoje, jo autoritetas, rūpinimasis, kad visoms sielovados sritims nebūtų pritrūkta dėmesio ir darbininkų. Pasak kun. R. Grigo, į *Caritas* organizaciją įsitraukia jaunesnių žmonių, jaunieji karitiečiai ugdomi mokyklose.

Apibendrinamas arkiv. S. Tamkevičius sakė, kad nors vargo Lietuvoje būta ir anksčiau, žmonės nebuvo tokie pikti kaip šiandien. Pasak ganytojo, vienas iš *Caritas* uždavinių, keliamų ir kunigams, ir karitiečiams, ir būtų ugdyti žmonių dėkingumą, gerumą – vien remiant varguolius, o dvasiškai jiems nieko neduodant galima ir pralaimėti.

Vyskupas J. Ivanauskas padėkojo arkivyskupijoje tarnaujantiems karitiečiams, kurių tarnystė apibūdinta ir reglamentuota Kauno arkivyskupijos antrojo sinodo. Buvo pasidalyta įžvalgomis, kaip rengti metines konferencijas, kad jos atspindėtų platesnį žvilgsnį į *Caritas* organizacijos dabartį ir ypač ateitį.

-kait-

Atidengta atminimo lenta

Kovo 9 d. Kauno arkivyskupijos ir miesto muziejaus pastato (Valančiaus g. 6) sienoje atidengta atminimo lenta-bareljefas Žemaičių vyskupui Motiejui Valančiui (1801–1875), kurio 210-osios gimimo metinės šiemet minimos. Pasiūkus atidengimo ceremonijai, tame pačiame muziejuje atidaryta Žemaičių vyskupijos ganytojų portretų galerija, kuri primena ir apie artėjantį Žemaičių

-kaj-

krikšto ir Žemaičių vyskupystės 600 metų jubiliejų.

Į didžiojo Žemaičių vyskupo M. Valančiaus, blaivybės puoselėtojo, lietuvių grožinės prozos pradininko, milžiniško dvasinio autoriteto savo meto ir dabarties Lietuvai, pagerbimo renginį susirinko nemažas būrelis Kauno miesto kultūros, meno, valdžios žmonių, miesto gyventojų.

Renginyje dalyvavęs, žodį taręs ir atminimo lentą atidengęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius sakė, jog vysk. M. Valančius, priešingai nei įpratę daugelis mūsų meto žmonių, ne dejavo ar keiksojo, bet užėmė visai kitokią poziciją, mėgindamas įveikti dvi didžiules tuometės Lietuvos bėdas: specialiai carinės valdžios skatinamą girtavimą ir liaudies neraštingumą.

„Vyskupo M. Valančiaus šviečiamoji veikla ir tautos blaivinimas atnešė savo rezultatus. Ne tik šia, bet ir kiekviena proga turime nulenkti galvas prieš šį didį Žemaičių vyskupą, kurio žingsniai Lietuvos istorijoje buvo ir tebėra svarbūs, nes iš tokių pavyzdžių mokomės, kaip ir šiandien turime gyventi – ne keikti tamsą, bet būti šviesos žiburiais“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius. Arkivyskupas padėjo atminimo bareljefo autoriui skulptoriui Alfonsui Vaurai, kuris savo darbu įamžino vyskupo M. Valančiaus gyvenimą jo tremties vietoje Kaune.

Kad didžiojo Žemaičių ganytojo ilgas, turiningas gyvenimas, idėjos ir darbai yra prisimenami ir reikšmingi šiandienos Lietuvai, bylojo ir kiti pagerbimo renginio kalbėtojai. Ganytojiškus laiškus, kurių dalis buvo pirmą kartą parašyti lietuvių, o ne lenkų kalba, originalią didaktinę prozą priminė VU KHF dr. Eglė Keturakienė, taip pat sakiusi, jog vyskupas savo kūryba buvo arti prie žmogaus, „mokėjo būti mažas tarp mažųjų“.

M. Valančių kaip rašytoją, blaivininką, šviesių XIX a. asmenybę, jo organizuotą pagrindinę lietuviškos spaudos leidybą ir blaivybės veiklą, kuri taip pat ir

Karaliaus parapijoje. Atvykę trys šio judėjimo atstovai – vienas kunigas ir du pasauliečiai – pristatė šio judėjimo programą ir jos aktualumą šių dienų Bažnyčioje. Aktyvi Neokatechumeninio judėjimo atstovė iš Ispanijos (Madrid) kalbėjo apie kunigo vietą bendruomenėje ir bendruomenės svarbą kunigo misijai. Kunigo pašaukimas visapusiškai išsiskleidžia bendruomenėje, jai padedant kunigui formuoti savo tapatybę. Kunigas Eduardas iš Slovakijos kalbėjo apie Neokatechumeninį judėjimą kaip apie kelią, formuojantį katalikiškumo principus ir tikėjimo ortodoksiškumą. Svečias papasakojo apie Neokatechumeninio kelio kūrimąsi Japonijoje, apie sunkumus ir pasisekimus.

Po svečių konferencijos susirinkusiuosius informavo apie Marijos radijo padėtį, planus bei darbo kryptis Marijos radijo bendradarbis Liutauras Serapinas. Jis pasidžiaugė, kad neseniai Lietuvoje pastatytos naujos aštuonios radijo retransliacijos stotys. Telšių vyskupijoje šiuo metu Marijos radijo negirdi tik vienas iš vienuolikos vyskupijos dekanatų – Tauragės dekanatas.

Susirinkime kalbėjo ir Telšių vyskupo vikaras, Katechetikos centro vadovas mons. kan. R. Gudlinkis. Jis pristatė Dievo Gailestingumo metams skirtus renginius Telšių vyskupijoje, apžvelgė, kaip per parapijas keliauja Gailestingą Jėzaus paveikslas, supažindino su gavėnios metu vykstančių dekanatų vizitacijų programa.

Susirinkimui baigiantis apibendrinantį žodį tardamas Telšių ganytojas J. Boruta SJ padėjo svečiams ir paskelbė per gavėnios vizitacijas vykstančių konferencijų temą, taip pat kvietė atvykti su jaunimu į Vėžaičių Šv. Kazimiero bažnyčioje vykstančius atlaidus, ragino visose bažnyčiose kalbėti Šv. Kazimiero noveną.

Vidurdienį Telšių katedroje Telšių vyskupijos kunigai su savo ganytoju aukojo šv. Mišias, kartu meldėsi seminaristai. Sakydamas pamokslą, Telšių vyskupas dalijosi išvalgomis apie sekmadienio šventimo svarbą, remdamasis Anapilin iškeliavusio poeto J. Marcinkevičiaus prisiminimais, poezija, kur poetas sekmadienio šventimą su šeima, dalyvavimą šv. Mišiose įvardija kaip gražiausias savo gyvenimo akimirkas. Vyskupas priminė būtinybę augti dvasia per dvasinį ugdymą, ieškojimą ir atsidavimą Dievui. Tokį tikėjimo pavyzdį parodęs Dievo tarnas, kankinys vyskupas V. Borisevičius.

Po šv. Mišių prie katedros kriptoje palaidotų Telšių vyskupų pasimelsta prašant malonės, kad vyskupas V. Borisevičius būtų iškeltas į altorių garbę.

-kasab-

„Aqua“ susitikimas Marijampolėje

Vasario 22 d. Vilkaviškio vyskupijos pastoraciniame centre Marijampolėje surengtas vyskupijos neformalaus kunigų nuolatinio ugdymo instituto „Aqua“ susitikimas.

Šį kartą svečias buvo vyskupijos ganytojas vyskupas Rimantas Norvila. Pirmoje susitikimo dalyje ganytojas su jaunaisiais vyskupijos kunigais prisiminė šviesaus atminimo popiežių Joną Paulių II, kuris netrukus bus paskelbtas palaimintuoju. Vyskupas akcentavo popiežiaus nuolatinį ir nenuilstamą

dalyvavimą Bažnyčios gyvenime, išryškindamas maldos gyvenimą, ypač ieškant Dievo artumo Švč. Sakramente, taikdarystės darbus, žmogaus teisių gynimą, Europos suvienijimą, šeimos ir gyvybės klausimus, ekumeninį momentą, apaštališkąsias keliones ir, žinoma, Jono Pauliaus II rašytinį palikimą. Vyskupas R. Norvila prisiminė ir asmeninius susitikimus su Jonu Pauliumi II bei jo vizito Lietuvoje 1993 m. išpūdžius, o susitikime dalyvavę kunigai dalijosi patirtimi, išgyventa Jonui Pauliui II einant Kristaus vietininko tarnystę. Buvo prisimintas ir kun. J. Zdebskis, kurio žūties 25-osios metinės neseniai paminėtos Rudaminoje, Lazdijuose ir Šlavantų parapijoje.

Antroje susitikimo dalyje vyskupas aptarė Europos Sąjungos aktualijas, remdamasis savo keletu metų darbo Europos Sąjungos vyskupų konferencijų komisijoje (COMECE) patirtimi. Ganytojas bendrai supažindino su Europos Sąjungos pirmine idėja ir dabartine jos struktūra, taip padėdamas kunigams susidaryti išsamesnį ir aiškesnį šios bendrijos vaizdą. Buvo paliesti ir konkretūs įstatymai, kuriuose kalbama Bažnyčiai aktualiomis temomis, kaip antai – religijos vieta Europos „kūne“, religijos laisvė, šeima ir kt. Galiausiai akcentuotas Europos Sąjungos vyskupų konferencijų komisijos darbo specifiškumas ir svarba.

Susitikimas užbaigtas bendrais pietumis, kurių metų susirinkusieji pasveikino savo ganytoją dvidešimtųjų kunigybtės šventimų metinių proga.

-krb-

Kauno arkivyskupijos 2010 metų pastoracinė ir ekonominė statistika

Vasario 9 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje surengtoje arkivyskupijos kunigų konferencijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius supažindino su pastoracine ir ekonomine arkivyskupijos padėtimi.

2010 m. Kauno arkivyskupijoje buvo 91 parapija, veikė 24 koplyčios. Tikintiesiems patarnavo 106 dieceziniai kunigai, 25 kunigai vienuoliai. Jų ganytojiškam rūpesčiui teko maždaug 540 tūkst. arkivyskupijos teritorijoje gyvenančių katalikų (taigi vienas kunigas vidutiniškai turi patarnauti 5 tūkst. tikinčiųjų). Arkivyskupijos parapijose suburta beveik 500 ministrantų ir 600 adoruotojų.

Pernai Krikšto sakramentas buvo suteiktas 5137 kūdikiams (2009 m. pakrikštyti 5052 kūdikiai). Pirmąją Komuniją priėmusių vaikų buvo 4248 (2009 m. – 4588). Sutvirtinimo sakramentą priėmė 2694 jaunuoliai (2009 m. – 2898). Santuokos sakramentą – 1512 porų (2009 m. – 1506). Arkivyskupijoje katalikiškai palaidoti 5929 asmenys (2009 m. – 5992).

Arkivyskupas S. Tamkevičius dvasininkų dėmesį atkreipė į pastoracinę rūpinimąsi šeimomis. Kunigai paakinti lankyti šeimas. 2010 m. aplankyta per 12 tūkst. šeimų, o, pvz., 2004 m. – 16 tūkst. Daugiau dėmesio skritina ir ligonių pastoracijai: 2010 m. patarnavimai suteikti 6278 asmenims (2009 m. buvo per 7 tūkst.).

Kauno kunigų seminarijoje 2010–2011 m. m. studijuoja 31 klierikas (iš jų 6 parengiamajame kurse). Seminariją išlaiko trys vyskupijos, kurioms rengiami kunigai, – Kauno arkivyskupija, Vilkaviškio ir Šiaulių vyskupijos, be to,

šiandien, istorijos ratui sukantis, tebėra aktuali, savo žodyje minėjo ir už atminimo įamžinimą dėkojo Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyriaus vadovas Viktoras Rudžianskas, Kauno meno kūrėjų asociacijos pirmininkas poetas Petras Palilionis, Nacionalinės žalingų įpročių prevencijos tarnybos pirmininkas akademikas Alfonsas Čekauskas.

Paskui renginio dalyviai buvo pakviesti į arkivyskupijos muziejaus darbuotojų surengtą ir ta pačia proga atidarytą Žemaičių vyskupijos ganytojų portretų galeriją. Ją pristačiusi menotyrininkė dr. Laima Šinkūnaitė sakė, jog ši ekspozicija muziejuje – tai istorinio teisingumo atkūrimas. Mūsų dienas pasiekusi XVII a. pab.–XX a. pirmojoje pusėje suformuota Žemaičių vyskupų portretų galerija buvo atvežta į Kauną, kai caro valdžia čia iš Varnių perkėlė Žemaičių vyskupijos centrą. Portretai iki Antrojo pasaulinio karo puošė Kauno kunigų seminarijos didžiąją salę. Sovietmečiu dauguma jų atsidūrė dabartiniame Vytauto Didžiojo karo muziejuje. 2009 m. jie buvo gražinti Kauno arkivyskupijos kurijai ir perduoti arkivyskupijos muziejui.

Pasak miesto muziejaus vadovų, „šiuo metu Kauno arkivyskupijos muziejus gali pasidžiaugti ne tik didžiausiu, bet ir bene geriausiai išlikusiu portretų rinkiniu Lietuvoje. Parodoje eksponuojami 29 portretai iš šio rinkinio: nuo pirmojo Žemaičių vyskupo Motiejaus I iki Mečislovo Paliulionio. Skirtingo meninio lygio portretai ne kartą kopijuoti. Ganytojų atvaizdai yra panašaus formato, pusfigūrio portreto tipo, nutapyti aliejiniais dažais. <...> Ganytojai pavaizduoti su tradiciniais vyskupų drabužiais ir regalijomis. Beveik visų portretų apačioje įkomponuotos lotyniškos inskripcijos, kuriose pateikiamos trumpos vyskupų charakteristikos.“

-kait-

Kauno kunigų seminarijos naujienos

Vasario 15 d. Kauno kunigų seminarijoje svečiavosi apaštališkasis nuncijus

Baltijos šalyse arkivyskupas Luigi Bonazzi. Ganytojas pasidalijo savo patirtimi būnant seminaristu, ragino nebijoti trokšti tapti tikrais Dievo vyrais. Taip pat pabrėžė bendruomeniškumo svarbą tiek klieriko, tiek kunigo gyvenime, nes kunigas nėra pats sau. Nuncijus maloniai ir išsamiai atsakė į klierikų pateiktus klausimus.

Vasario 25 d. seminarijoje lankėsi Lietuvos Evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas dr. Mindaugas Sabutis. Svečias papasakojo apie Evangelikų liuteronų Bažnyčios Lietuvoje padėtį, aptarė svarbiausius iššūkius, kurie nesvetimi ir Romos Katalikų Bažnyčiai; tai menkas tikinčiųjų sąmoningumas, krikščioniškos praktikos ir kasdieninio gyvenimo vertybių nesutapimas. Vyskupas išsamiai ir noriai atsakinėjo į klierikų klausimus apie bendradarbiavimą su Lietuvos Katalikų Bažnyčia, skirtingas liuteronybės sroves. Svečias padėjo už šiltą priėmimą ir ragino, kad tikėjimas netaptų ideologija, nes mus visus vienija Kristus.

Kovo 2 d. Kauno kunigų seminarijos bendruomenė lankėsi Marijampolės specialiuosiuose globos namuose, kuriuose gyvena garbingo amžiaus sulaukę dvasininkai ir Bažnyčios tarnautojai. Klierikai kartu su šių namų gyventojais šventė šv. Mišias, šventimui vadovavo seminarijos prefektas kun. Kęstutis Gynys, koncelebravo visi globos namuose gyvenantys dvasininkai. Sakydamas homiliją kan. Juozas Barkauskas prisiminė tą dieną minimą šventąjį Lietuvos globėją karalaitį Kazimierą, ragino nebijoti iššūkių, sekti kilniu šventojo pavyzdžiu. Pasibaigus Eucharistijai prel. Antanas Maskeliūnas, kan. Juozas Barkauskas, kun. Zigmantas Gustainis samprotavo apie tai, kas yra kunigystė, koks prasmingas nueitas pašaukimo kelias su savo ganomaisiais dalijantis ne tik maldos, bet ir duonos rieke. Seminaristai susirinkusiems pristatė seminarijos šiandieną, dalijosi mintimis apie pašaukimą. Vėliau kartu pietauta. Viešnage baigėsi trumpa malda Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo

gaunami biudžeto asignavimai, už savo mokslus aukoja ir patys klierikai. Drauge su kitomis tikinčiųjų aukomis bei rinkliavomis seminarijos pajamos 2010 m. sudarė 788 tūkst. litų. Jie skirti darbo užmokesčiui, klierikų maitinimui, komunaliniams patarnavimams apmokėti, remontams, transportui ir kt. Vidutiniškai vienam klierikui išlaikyti 2010–2011 m. m. skiriama apie 25 tūkst. litų (2009–2010 m. m. – apie 33 tūkst. litų).

Parapijų pajamos 2010-aisiais, gautos iš rinkliavų, biudžeto, 2 proc. nuo GPM, juridinių asmenų paramos, aukų, ūkinės veiklos sudarė 10,6 mln. litų. Beveik 10 mln. litų savo pajamų parapijos skyrė personalui išlaikyti, sielovadai, remontams, karitatyvinei veiklai ir kt.

Arkivyskupijos kurijos ir jos Ekonomo tarnybos pajamos – beveik 3,3 mln. litų – buvo gautos iš aukų, juridinių asmenų paramos, biudžeto, ūkinės veiklos ir kt. Iš šių pajamų buvo finansuojama (per 3,3 mln. išlaidų) institucijų, seminarijos, karitatyvinė veikla, sielovadiniai projektai, personalo išlaikymas, pastatų priežiūra bei remontai (įskaitant Šiluvoje ir Kauno arkikatedroje) ir kt. Arkivyskupijos paramos kasos pajamos 2010 m. buvo 301 420 litų; per 256 tūkst. litų iš šios kasos buvo skirta padėti parapijoms, kunigams, *Caritas* reikalams, Šv. Petro skatikai, misijoms, Šventajai Žemei ir kt.

Arkivyskupijos tribunolas per 2010 metus gavo 102 ieškinius, 4 iš jų buvo atmesti, paskelbtos negaliojančiomis 45 santuokos, nutrūkusių bylų – 7. 2011 m. sausio 1 d. liko išspręsti 130 bylų.

Per 2010 metus atlikti šie didžiausi statybos darbai: pastatyti keturi Rožinio koplytstulpiai Šiluvos aikštėje, atnaujintas Apsireiškimo koplyčios bokštas. Likviduotas 870 tūkst. litų įsiskolinimas už Kauno arkikatedros grindis ir Šiluvos aikštę.

-kait-

Paskaita apie Gailestingojo Jėzaus paveikslą

Vilniuje įsibėgėja renginiai, skirti Lietuvos vyskupų paskelbtiems Dievo Gailestingumo metams paminėti. Kovo 3 dieną Bažnytinio paveldo muziejuje eseistas Pranas Morkus skaitė paskaitą „Gailestingojo Jėzaus paveikslo istorija“.

Jano Bulhako fotografijų apie Vilnių fone paskaitos pranešėjas kvietė klausytojus trumpam pasinerti į tuos laikus, kai dar niekam nežinoma vienuolei Marijai Faustinai Kovalskai apsireiškė Išganytojas, o Jo atnešta Gailestingumo žinia buvo nauja ir, galima teigti, moderni tikintiesiems, kurie tuo laiku labiau gyvendavo Dievo teisingumo teologinėje šviesoje.

Pirmąjį Gailestingojo Išganytojo apsireiškimą šv. Faustina patyrė 1931 metų vasario 22 dieną Lenkijoje, Plocko miesto vienuolyne, vėliau – keletą kartų Vilniuje. Vienas svarbiausių Viešpaties nurodymų buvo nutapyti jo Gailestingumo paveikslą, prie kurio tikintieji melstųsi ir būtų apdovanoti gausiomis malonėmis. Iš pradžių vienuolė bandė piešti pati, tačiau neturėjo tam tinkamų gebėjimų. Tuomet šventoji kreipėsi į kitą vienuolę, kuri mokėjo tapyti, bet ir šiai nepavyko pavaizduoti Gailestingojo Jėzaus. Paveikslas nutapytas tik 1934 metais Vilniuje, kuomet šv. Faustinos dvasios tėvas palaimintasis Mykolas Sopočka kreipėsi į dailininką Eugenijų Kazimirovskį,

ir šis, gaudamas nurodymus iš šventosios, įvykdė Išganytojo paliepimą. Tiesa, iš pradžių šventajai paveikslas nepatiko, nes, anot jos, neatitiko to grožio, koku spindėjo apsireiškęs Jėzus. Kai mistikė pamatė užbaigtą paveikslą, iš apmaudo pravirkusi.

Gailestingojo Jėzaus paveikslo istorija primena nuotykių dramą. Meno kūrinys kelis kartus buvo plyšęs, kėlė prieštaravimus vertinimus, keliaudavo iš vieno miesto į kitą. Paveikslas grįžo į Vilnių 1985 metais.

Nors į paskaitą Bažnytinio paveldo muziejuje susirinko daugiausia vyresnio amžiaus žmonės, Pranas Morkus teigia, kad Gailestingojo Jėzaus paveikslas ir jo istorija gali būti aktuali tema ir jaunajai kartai, kuri šiandien išgyvena nerimo ir katastrofų nuotaikas, tad Dievo gailestingumas yra vienišas vilties ženklas.

-jl, sb-

Pranciškoniškojo jaunimo susitikimas

Vasario 11–13 d. Bernardinų bažnyčioje Vilniuje vyko Lietuvos pranciškoniškojo jaunimo (Jaupra) susitikimas „Eik ir atstatyk mano namus, kurie, kaip matai, griūva“. Susitikime dalyvavo apie 120 jaunų žmonių, atvykusių iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Kretingos, Telšių, Šiaulių, Biržų ir Jonavos, taip pat grupė delegatų iš Baltarusijos. Į jaunimo susitikimą atvyko ir visos Pranciškoniškosios šeimos atstovai: mažesnieji broliai, sesutės pranciškonės ir pasauliečiai pranciškonai. Nors iš tiesų Lietuvos pranciškoniškas jaunimas susitiko jau dešimtą kartą, tačiau tai buvo penktasis oficialus Jaupra nacionalinės brolijos susitikimas. Tai svarbiausias Jaupra metų renginys. Šiomet pranciškoniškas jaunimas gilinosi į brolio Pranciškaus gautą gyvenimo misiją: „Eik ir atstatyk mano namus, kurie, kaip matai, griūva“, ir kartu ieškojo, kokius „namus“ atstatyti Viešpats juos kviečia šiandien.

Penktadienio vakaro programoje Jaupra brolijos dalijosi savo talentais. Pranciškonišką jaunimą pasveikino nacionalinis dvasinis asistentas br. Algirdas Malakauskis OFM, nacionalinė Jaupra prezidentė Virginija Mickutė, Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino ministras Algimantas Andziulis OFS ir susitikimo šeiminkai – Vilniaus Bernardinų Jaupra brolija. Ankstyvą šeštadienio rytą susitikimo dalyviai šventė Eucharistiją kartu su apaštališkuoju nuncijumi arkivyskupu Luigi Bonazzi. Pranciškoniškam jaunimui tai buvo brangi dovana ir gražus ženklas, rengiantis į rugpjūčio mėnesį vyksiantį Pasaulio jaunimo susitikimą su popiežiumi Benediktu XVI Madride.

Rytinėje programos dalyje jaunimui kalbėjo Bernardinų parapijos klebonas br. Arūnas Peškaitis OFM, kartu ieškojęs atsakymo į klausimą, kaip galime atstatyti begriūvančią Bažnyčią, ir s. Pranciška Bubelytė FDCJ, padėjusi giliau pažinti Dievo Gailestingumo slėpinį. Po pietų jaunimas pasidalijo į grupes ir iškeliavo susipažinti su įvairiomis Vilniaus vienuolijomis. Vakare Bernardinų bažnyčioje vyko šlovinimo, maldos ir liudijimų vakaras kartu su grupe „Ichthus“. Sekmadienį Lietuvos pranciškoniškas jaunimas kartu su Bernardinų parapijiečiais šventė Eucharistiją, kuriai vadavo Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos ministras br. Astijus Kungys OFM. Po šv. Mišių Jaupra Nacionalinė taryba vedė forumą, pristatydama svarbiausius Lietuvos pranciškoniškojo jaunimo metų

bazilikoje prie palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio relikvijų. Šio susitikimo metu seminaristai prisilietė prie pašaukimo grožio ir kilnumo.

-kksi-

Keliais žodžiais

Kaunas. Vasario 14 d. Kauno arkivyskupijos jaunimo centras, Šeimos centras, Jono Pauliaus II piligrimų centras ir akademinės sielovados bendradarbiai kvietė švęsti Šv. Valentino dieną KITAIP. Jaunimą pasveikino Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius, šiltai pasidalydamas savo prisiminimais, Kauno meras A. Kupčinskas, kuris sakėsi esąs tikrai nustebęs, matydamas tiek daug gražaus jaunimo. Meras į šventę atsinešė pyrago, kuriuo vakaro pabaigoje visus kartu su tradiciniu obuolių pyragu vaišino savanoriai. Solistas Liudas Mikalauskas džiugino renginio dalyvius meilės dainomis.

-vv-

Marijampolė. Vasario 22 d. Marijampolės miesto viešojoje P. Kriaučiūno bibliotekoje pristatyta knyga „Benediktas XVI. Portretas iš arti“. Popietės metu mintimis apie pristatomos knygos pagrindinį veikėją popiežių Benediktą XVI dalijosi Ūdrijos parapijos klebonas kun. Arūnas Simonavičius. Renginio metu skambėjo giesmės ir dainos, kurias atliko kunigai Arūnas Simonavičius ir Vytautas Mazirskas, Alytaus Angelų Sargų parapijos vikaras. Popietę vedė ir ištraukas iš knygos skaitė Vilkaviškio vyskupijos katechetikos centro vadovas ir Keturvalakių parapijos klebonas kun. Rytis Baltrušaitis. Tai jau aštuntoji vieta Vilkaviškio vyskupijoje, kur pristatoma ši knyga, kuri, anot skaitytojų, pažadina naują susidomėjimą Katalikų Bažnyčia ir padeda labiau pažinti dabartinį popiežių Benediktą XVI.

-krb-

Kaunas. Vasario 26 d. Kauno arkivyskupijos jaunimo centre vyko „ALFA jaunimui“ susitikimas „Atsiminkite Jo padarytus nuostabius darbus“ (Ps 105, 5). „ALFA jaunimui“ yra integrali ren-

gimo Sutvirtinimo sakramentui dalis. Pažvelgti, kokių nuostabių darbų Viešpats padarė per praėjusius ALFA kursus jaunų žmonių gyvenimuose ir savo liudijimais pastiprinti bei padrąsinti vieni kitus susirinko apie 50 Kauno, Jonavos, Jurbarko, Raudondvario, Kulautuvos ir Marijampolės parapijų atstovų.

-kkci-

Kaunas. Kovo 1 d. Kauno Aleksandro Stulginskio katalikiškoje vidurinėje mokykloje lankėsi garbūs svečiai – Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Kauno miesto Tarybos narė Loreta Kudarienė, Gerojo Ganytojo parapijos klebonas kunigas Jonas Stankevičius ir vikaras kunigas Linas Sipavičius. Dalyvaujant mokyklos bendruomenei vyskupas pašventino skulptoriaus Vidmanto Vikšraičio sukurtą Gerojo Ganytojo skulptūrą, įteikė mokyklos direktoriui Vytautui Dubauskui pašventinimo aktą ir palaimino visus susirinkusiuosius. Parapijos klebonas pasveikino su gražia švente, palinkėjo gerumo bei atjautos vienas kitam. L. Kudarienė pasidžiaugė katalikiškos vidurinės mokyklos pasiekimais ugdant mokinius pilietine ir tautine dvasia bei įgyvendinant katalikiškumo principus.

-pi-

Marijampolė. Kovo 4–5 d. Vilkaviškio vyskupijos pastoraciniame centre seminarą „Žmogaus pasirinkimų ir poreikių teologija psalmyne“ tikybos mokytojams ir katechetams vedė Vilniaus pedagoginio universiteto, Istorijos fakulteto, Katalikų tikybos katedros vedėja, biblinės teologijos dr. doc. Ingrida Gudauskienė. Pirmąją seminaro dieną susirinkusieji gilinosi į temą „Egzistencinis žmogaus judesys ir jo atspalviai psalmyne“, antrąją dieną gvildentos trys temos: „Žmogus *Kito* ir *savęs* pažinime. Ps 51“, „Žmogus metafiziniame poreikyje. Ps 126“ ir „Žmogus brolystės santykiuose. Ps 133“.

-krb-

renginius. Tris dienas trukusį susitikimą užbaigė piligrimystė į Dievo Gailingumo šventovę, atsiliepiant į šiemet Lietuvos ganytojų paskelbtą Dievo Gailingumo metų temą.

-lpi-

Dėl kaltinimų „Opus Dei“ prelatūrai ir kai kurių politikų dezinformacijos

2011 03 07

Prieš keletą dienų viešoje erdvėje vienas politikas tvirtino, kad „Opus Dei“ prelatūra yra sekta ir kad jos nariai bando skverbtis į valdžios struktūras. Šia proga dar kartą primename, kad bet kokių pažiūrų politikams, siekiantiems savo tikslų, nedera apie oficialias Katalikų Bažnyčios struktūras sakyti netiesą, nes tai nepasitarnauja visuomenės konsolidavimui. Juo labiau tai netinka daryti politikams, kurie save laiko katalikais.

Iš tikrųjų „Opus Dei“ yra ne sekta, kaip tai kai kas bando paskleisti, bet Katalikų Bažnyčios dalis. 1982 metais popiežius Jonas Paulius II jai suteikė juridinį asmeninės prelatūros statusą, „Opus Dei“ prelatūros nuostatai yra patvirtinti Šventojo Sosto, ji atskaitinga Vyskupų Kongregacijai ir pats popiežius skiria jos vadovą. Maža to – 2002 metais spalio 6 d. popiežius Jonas Paulius II „Opus Dei“ ikūrėją Jose Maria Escriva de Balaguera paskelbė šventuoju. Nuo 1994 metų „Opus Dei“ veikia Lietuvoje ir jos veiklą laimina Lietuvos vyskupai.

„Opus Dei“ misija yra ne politinio, bet grynai dvasinio pobūdžio. Ji rimtai rūpinasi savo narių dvasiniu ugdymu. Jos nariai, kaip ir visi katalikai, gali dalyvauti šalies visuomeniniame ir politiniame gyvenime. Kuo gali būti pavojinga „Opus Dei“ prelatūra, jei ji rūpinasi savo narių dvasiniu tobulėjimu? Galime suprasti antibažnytiškai nusiteikusius asmenis, kurie šmeižia „Opus Dei“ prelatūrą, bet glumina tai, kad save katalikais laikantys politikai apie „Opus Dei“ prelatūrą kartais kalba kaip netikintys žmonės.

Sigitas Tamkevičius
Kauno arkivyskupas metropolitas

MALONIŲ ŠULINYS

III gavėnios sekmadienis (A)
Iš 17, 3–7; Rom 5, 1–2. 5–8; Jn 4, 5–42

Šventajame Rašte tai ne pirmas susitikimas prie šulinio. Taip pat prie šulinio susitiko Rebeka su Abraomo taranu ir Rachelė su Jokūbu. Čia numalšinamas ne tik noras gerti; svarbiausia tai, kad ištroškusios širdys apdovanojamos meile. Jėzus taip pat prisėdo prie Jokūbo šulinio ištroškęs ir nuvargęs iš kelionės. Pirmiausia samarietė mato, kad šis ištroškęs žmogus yra žydas, vėliau suvokia, jog jis pranašas, ir galiausiai – kad Dievas. Pradžioje Jėzus nuolankiai prašo samarietės: „Duok man gerti.“ Jis provokuoja pokalbį ir pažada: „Kas gers vandenį, kurį aš duosiu, tas nebetroš per amžius.“ Moteris pareiškia norinti šio vandens ir pasitikėdama atskleidžia savo gyvenimo intymius dalykus: „Aš neturiu vyro.“ Po šio išpažinimo ji nesiteirauja, kaip turėtų sutvarkyti savo gyvenimą, bet užduoda klausimą, kaip derėtų garbinti Dievą. Pasirodo, samarietė žino apie Mesiją ir jo laukia. Jis jai apsireiškia: „Tai aš, kuris su tavimi kalbu!“ Per šį susitikimą staiga įvyksta didžiulė vidinė permaina. Moteris išsivaduoja iš pragaištingo gėdos jausmo ir atsiriboja nuo savo nelengvos ir nuodėmingos praeities. Ji netgi gali apie tai pasakoti kitiems: „Pasakė man viską, ką esu padariusi.“ Jos ankstesnis gyvenimas lieka antrame plane. Nuo šiol ji kupina džiaugsmo ir nori dalytis juo su kitais. Samarietė tampa pirmąja misioniere savo krašte: „Daug samariečių iš ano miesto įtikėjo Jėzų dėl moters liudijimo.“

Dievas, kuris yra meilė, visada pirmutinis ieško susitikimo su žmogumi. Jis laukia ten, kur žmogus siekia patenkinti savo troškimus ir poreikius. Taip buvo prie Jokūbo šulinio, taip yra ir šiandien. Gavėnia ir klausykla – tas laikas ir ta vieta, kur Jėzus šiuo metu laukia mūsų. Jis nori susitikti su kiekvienu žmogumi ne ypatingomis aplinkybėmis, bet jo gyvenimo kasdienybėje. Pirmiausia Jėzui rūpi išgirsti mūsų skaudžiausias problemas ir mus varginančius reikalus. Viešpats tobulai pažįsta visą žmogaus gyvenimą: tai, kas mumyse gero ir didingo, taip pat ir tuos dalykus, kurių gėdijamės ir slepiame. Jis laukia, kad pripažintume tiesą apie tai, kas mums skauda, trukdo ir mus niokoja, kad nuoširdžiai atvertume savo širdį, nes jis nori mums apreikšti savo didžius slėpinius. Jei žmogus nori pažinti tiesą apie Dievą, pirmiausia Dievui turi išpažinti tiesą apie save, apie savo nuodėmes.

Vesdamas dialogą su žmogumi, Dievas nesilaiko priimtų etiketo taisyklių. Jėzus kalba su moterimi, su kuria pagal tuometinius papročius jam vienam nedera kalbėti. Į mokinių nuostabą neatsako nė žodžiu. Veikiausiai Jėzaus žvilgsnis buvo toks iškalbingas, kad jiems nekilo noro klausinėti. Jis negaišta laiko tušties pokalbiams apie nieką. Po pokalbio su Jėzumi reikia eiti, palikus ašotį su iki tol turėtais įsitikinimais, į miestą pas žmones ir skelbti, kad nuo šiol viskas bus kitaip. Šulinys yra tik pirmasis susitikimas. Dievas nori eiti su mumis toliau.

Evangelijos scena prasideda nesupratimu. Samarietė įsitikinusi, kad ji gali duoti Jėzui gerti, nes turi kuo pasemti, o jis – ne. Jai sunku patikėti, jog būtent jis gali duoti jai gyvojo vandens. Kiekviename mūsų glūdi slapta puikybė, šnabždanti, kad galime kažką duoti Dievui. Aukojame jam savo dalyvavimą Mišiose, maldą, gerus darbus, kovą su nuodėmėmis. Tikime, jog mainais už tai mums priklauso Dievo meilė ir amžinasis gyvenimas. Pasak rašytojo Liuiso, vos įtikėję, jog Dievas mus myli, pradėdame galvoti, kad esame verti meilės. Pastebėję šiuos spąstus, imame svarstyti, kad Dievas mus myli, nes didžiadvasiškai gailimės dėl nuodėmių. Po to aukojame Dievui savo nuolankumą, slapta vildamiesi, tuo jį nustebinti ir sužavėti. Galiausiai nuolankiai konstatuojame, kad mums trūksta nusižeminimo. Tačiau už visų tų minčių atkakliai slypi įsitikinimas – esame patrauklūs ir tuo nusipelnome Dievo meilės. Iš tikrųjų būtent tai yra nesupratimas. Negalime Dievui nieko aukoti, nes visa tai, ką turime – savo gebėjimus ir visą gyvenimą, – esame gavę ir nuolat gauname iš Dievo. Bandymai apdovanoti jį panašūs į vaiko prašymą: „Tėveli, duok man pinigų, nupirksiu tau gimtadieniui dovaną.“ Žinoma, tėvas duoda ir džiaugiasi dovana.

Tačiau Jėzus vis dėlto prašo samarietės gerti. Vadinas, kažką galime jam duoti. Tas kažkas yra mūsų meilė: Jėzus trokšta mūsų meilės. Tos meilės jis dramatiškai prašė nuo kryžiaus šaukdamas: „Trokštu!“ Dievas apdovanojo mus laisve. Iš jo gaunamą meilę galime jam dovanoti arba ne. Kitkas nėra mūsų nuosavybė. Gyvendami malonėje, turime bendradarbiauti su ja. Šventasis Jonas Auksaburnis sako, kad žmonės ateina prie malonės šulinio su įvairiais indais: vieni su mažais, kiti su dideliais. Valia ir tikėjimas yra tie indai, kuriais semiamės iš Jėzaus malonių šulinio. Šios versmės negalime pasi laikyti sau, turime ja dalytis. Kiekvienas buvome Jėzaus užkalbinti prie malonės šulinio per savo krikštą.

TEISMAS AKLIESIEMS

IV gavėnios sekmadienis (A)

1 Sam 16, 1. 6–7. 10–13; Ef 5, 8–14; Jn 9, 1–41

Matydami kitų kančias širdyje klausiamo: kas dėl to kaltas. Šis klausimas dažnai tampa slaptu priekaištu ar net atviru kaltinimu Dievui. Šiandienos Evangelijoje mokiniai klausia, kas kaltas dėl neregio aklumo. Jėzus atsako: „Jame turi apsireikšti Dievo darbai.“ Jis paėmė purvo ir atliko kūrimo aktą: atvėrė neregui akis. Jis patvirtino, kad yra pasaulio šviesa, Tėvo Siųstasis – Siloamas. Dėl šio išganingo darbo vyksta tardymas ir teismas. Fariziejai nori nuteisti Jėzų, bet drauge Jėzus daro teismą, „kad neregiai praregėtų, o regintieji apakėtų“. Šis nuosprendis neprieštaruoja kitam Evangelijos teiginiui: Dievas siuntė savo Sūnų ne pasmerkti, bet gelbėti pasaulio (plg. Jn 3, 17). Kad žmogus galėtų būti išgelbėtas, turi pirmiausia priimti tai tikėjimu.

Tikintiesiems dovanojamas išganymas, o akliems skelbiamas nuosprendis, nes jie neižvelgia Jėzuse išganytojo. Fariziejai pasirodo esą akli Dievo šviesai, o buvęs neregys šią šviesą regi. Kuo plačiau atsiveria neregio akys, tuo giliau tamsybėse grimzta fariziejai. Iš pradžių buvęs neregys pavadina savo geradarį „žmogumi, vardu Jėzus“, o galiausiai išpažįsta, kad jis Viešpats ir parpuolęs jį pagarbina. Fariziejai iš pradžių ginčijasi argumentuodami, kaip gali daryti stebuklus žmogus, nesilaikantis šabo. Galiausiai jie visiškai nemato jokių argumentų. Fariziejų aklumas kilo iš pasitenkinimo savimi. Jiems nereikėjo šviesos, nes manė pakankamai turį jos savyje. Jei nori praregėti, turi nuolankiai išpažinti savo aklumą.

Gavėnia yra ypač tinkamas laikas savęs paklausti, kokia mano dvasinė įžvalga ir ar gebu atpažinti Dievo valią: „Štai dabar palankus metas, štai dabar išganyimo diena“ (2 Kor 6, 1). Ištikus nelaimei, dažnai nuskamba žodžiai: tokia buvo Dievo valia... Tačiau Dievo valia yra ne vien tai, kas nebepakeičiamai įvyko. Mums verčiau vertėtų paklausti: kaip dabartyje pažinti ir įvykdyti Dievo valią. Šventajame Rašte aprašyta, kaip žmonės siekė pažinti Dievo valią iš ypatingų ženklų. Gideonas rengdamasis į mūšį prašė rasos ženklo (Ts 6, 36). Viešpaties ženklas buvo duotas atsikalbinėjusiam Achazui (Iz 7, 11). Žydai dažnai prašydavo, kad Jėzus ženklais patvirtintų savo skelbimą, tačiau „piktai ir neištikimai kartai“ jis davė tik Jonos ženklą (plg. Mt 12, 38). Net iškalbingiausi stebuklai negali įtikinti dvasiškai aklių fariziejų. Jėzus kritiko fariziejus ir sadukiejus, kurie numatydamo orą, bet nemokėjo išskaityti laiko ženklų (Mt 16, 3).

Dievo valia reiškiasi per jo apvaizdos tvarkomus pasaulio įvykius ir mūsų individualius gyvenimus. Dievas įaudžia mūsų laisvos valios pasirinkimus į savo planą. Dievo valia dažnai pasirenkami silpnieji, turintys sugėdinti galiūnus. Toks buvo ir šiandienos skaitinyje girdėtas Dovydo parinkimas karaliumi. Pranašas Samuelis paaiškina: „Dievas ne taip mato, kaip žmogus, – žmogus mato, kas akimis matoma, o Viešpats žiūri į širdį.“ Dievo valią išvelgti padeda taip pat Bažnyčia: „Kas priima mano pasiuntinį, tas priima mane, o kas mane priima, priima tą, kuris mane yra siuntęs“ (Jn 13, 20). Pažinti Dievo valią yra ne viskas – reikia būtinai ją vykdyti. Vykdydami Dievo valią turime išmukti aukotis. Praregėjęs neregys buvo išmestas iš sinagogos (Jn 9, 22). Iki tol gyvenęs mažame ir palyginti saugiam pasaulėlyje, jis turi mokytis atsiverti sudėtingam ir nuostabiam Dievo sukurtam pasauliui. Reikia iš naujo mokytis gyventi vadovaujantis nebe savo fantazijomis, bet Jėzaus apreiškimu.

Ką galvojo Dovydo broliai, kai pranašas Samuelis iš eilės atmetinėjo jų kandidatūras ir, nepaisydamas jų pranašumo, išsirinko jauniausią ir silpniausią jų brolių piemenį? Ką galvojo Jeruzalės kiti aklieji, kai Jėzus išgydė vieną iš jų? Dievo pasirinkimas ne visuomet aiškus ir suprantamas, o jo suvereni laisvė dažnai kelia mums įtarimų. Šiandien, skaitydami apie Dovydo pašaukimą ir neregio išgydymą, galime užduoti sau klausimą: ką laikau Dievo išrinktuju? Nuoširdus atsakymas daug pasako apie mus pačius, mūsų troškimus ir kompleksus, taip pat apie susikurtą Dievo įvaizdį. Ar išrinktuju laikau loterijos aukso puodo laimėtoją, ar stebuklingai išgijusį onkologinį ligonį, ar televizijos šou žvaigždę, ar parapijos vienuolę katechetę? Ką jaučiu tiems Dievo išrinktiesiems: gal pavydą, o gal džiaugsmą ar pasigėrėjimą. Šventajame Rašte pastebime, kad Dievo išrinktiesiems tenka patirti daug sunkumų, kentėjimų, charakterio gludinimo. Dovydui teko grumtis su Galijotu, nukęsti žmonos pašaipą dėl entuziastingos Dievo meilės, bėgti nuo savo sūnaus, karčiai atgailauti dėl nuodėmių. Evangelijos neregį, vos išgijusį, tapė po tardymus, žemino ir pajuokė. Pamaštykime, ar norime būti tokiais Dievo išrinktaisiais.

Per krikštą esame tapę Dievo išrinktaisiais, Dievas jau mus pasirinko. Apaštalas Paulius patikina: „Kadaise jūs buvote tamsa, o dabar esate šviesa Viešpatyje.“ Kitoje vietoje jis rašo, kad Dievas mus išsirinko prieš pasaulio sukūrimą (Ef 1, 4). Ar noriu, kad manyje apsi-reikštų Dievo darbai (plg. Jn 9, 3)?

Gavėnios žinia kunigams

(*www.clerus.org*) Dvasininkijos kongregacijos prefektas kardinolas Mauro Piacenza kunigams skirtoje Gavėnios žinioje ragina išgyventi atsivertimą visa kunigišką tapatybę. Kunigams atsivertimas reiškia pirmiausia jų gyvenimo ir skelbiamos žinios atitikimą. Jis ragina įžengti į švenčiamus slėpinius, ypač į Švenčiausiąją Eucharistiją ir leisti būti jų formuojamiems. Nukrikščionėjusiam pasauliui reikia naujosios evangelizacijos, o naujai evangelizacijai – naujų kunigų, giliai atsinaujinančių per kiekvienas šventąsias Mišias Švenčiausiosios Jėzaus Širdies meile. Ypač svarbu atsiversti nuo triukšmo į tylą, nuo nerimastingo poreikio „veikti“ į troškimą „likti“ su Jėzumi, vis sąmoningiau dalyvaujant jo buvime. Kiekvienas pastoracinis veiksmas turi atspindėti ir išskleisti patį kunigo buvimą. Gavėnios žinioje kunigai raginami išgyventi atsivertimą kasdien dalyvaudami Kristaus kryžiaus aukoje. Kiekvienas kunigas kaip *alter Christus* yra pašauktas išgyventi savo tarnystę ypač ištikimu Sutaikinimo sakramento šventimu. Atgailaudami prieš Švenčiausiąją Sakramentą kunigai gali nešti evangelinės ir bažnytinės išminties šviesą ir tapti tikrais pranašais, atskleidami pasauliui Evangelijos iššūkį, kviečiantį atsiversti. Kartais kunigai išgyvena didžiulį nuovargį ir mato, kad jų per mažai norint patenkinti Bažnyčios poreikius. Tačiau be atsivertimo kunigų ir toliau mažės: tik atsinaujinęs ir atsivertęs kunigas gali tapti įrankiu, per kurį Dvasia pakviečia naujus kunigus.

Popiežius apie komunikavimo pokyčius

(KAP) Vasario 28 d. Benediktas XVI audiencijoje kalbėjo Popiežiškosios socialinio bendravimo priemonių tarybos nariams, susirinkusiems į plenarinę sesiją, skirtą komunikavimo kalbos temai. Popiežius ragino

Bažnyčią ir visuomenę atsižvelgti į skaitmeninių technologijų nulemtus ne tik komunikavimo, bet ir kalbos ir mąstymo pokyčius. Popiežius įspėjo, kad naujųjų komunikavimo būdų privalumai neatskiriami nuo rizikos: žmonių santykiams gresia paviršutiniškumas, pernelyg iškeliamos emocijos, vyraujančios nuomonės užgožia tiesos troškimą. Dėl skaitmeninių technologijų atsiranda nauji suvokimo būdai, komunikavimo ir santykių užmezgimo galimybės. Naujosios kalbos labiau puoselėja ne analitinius, bet intuityvius ir emocinius gebėjimus. Tai nulemia kitokią mąstymo logiką ir santykį su tikrove. Nyksta riba tarp parašyto ir pasakoto žodžio. Popiežius pabrėžė, kad tai daro įtaką ir skelbiant krikščionišką žinią. Skaitmeninio komunikavimo kultūroje reikia nukaldinti simbolius ir metaforas, kuriomis būtų galima prabilti į žmones ir skelbti jiems žinią apie Dievo karalystę.

Kardinolas Llovera apie liturgijos reformą

(KAP, KAI) Kovo 1 d. Vatikano dienraštyje *L'Osservatore Romano* paskelbtas interviu su Dievo kulto kongregacijos kardinolu prefektu Antonio Canizares Llovera. Ispanų kardinolas prefektas sakė, jog Benediktas XVI, pakvietęs dirbti į Vatikaną, pavedė puoselėti platų ir dinamišką liturginį sąjūdį, siekiant grąžinti liturgijai tikrąją reikšmę ir atnaujinti jos dvasią. Tai būtina, kad Bažnyčia galėtų įvykdyti savo misiją, ir yra ypač svarbi naujosios evangelizacijos užduotis sekuliarizuotame pasaulyje. Interviu kardinolas išreiškė susirūpinimą dėl liturgijos būklės. Jis apgailestavo, kad liturgijos šventimas daugeliui tikinčiųjų – taip pat kunigų – nebėra bažnytinio gyvenimo siela, šaltinis ir tikslas. Liturgija švenčiama be dėmesingumo, o jos dalyviai stokoja būtino pasirengimo. Kardinolas pabrėžė, kad tikintiesiems svarbu parodyti, jog liturgija pirmiausia yra Dievo darbas.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Ričardas Doveika

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 770 egz.

ISSN 1392-6098

© 2011, „Bažnyčios žinios“